

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 16. februāris – 22. februāris

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 7 (1281)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

**Jauns spars
un jaunas idejas**
(2. lpp.)

**Krievija neatzīs
Latvijas okupāciju...**
(4. lpp.)

Karš mūsdienās
(5. lpp.)

Kas notiek Latvijā?
(6., 7. un 9. lpp.)

Gunāram Birkertam un *Gaismas pilij* starptautiska atzinība

Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas arhitekts **Gunārs Birkerts** nominēts Amerikas Arhitektu institūta Zelta medaļai-2013 un iekļuvis šīs nozīmīgās balvas kandidātu finālā. Tā ir starptautiska atzinība un augsts novērtējums arhitekta daudzu gadu radošam darbam, kuŗā svarīga vieta ir arī jaunajai *Gaismas*

pilij – Latvijas Nacionālajai bibliotēkai.

Birkerta iekļūšana šīs nozīmīgās balvas finālā ir liels sasniegums. Amerikas Arhitektu institūta Zelta medaļa kopā ar Prickera prēmiju ir augstākie profesionālie novērtējumi arhitekta darbam, tā ir atzinība tiem arhitektiem, kuŗu darbs sniedzis būtisku ieguldījumu

un paliekošu ietekmi arhitektūras nozares teorijā un praksē.

ASV dzīvojošais latviešu arhitekts Gunārs Birkerts, kuŗš visu laiku aktīvi seko līdzi paša projektētās *Gaismas pils* celtniecībai, par izvirzīšanu starptautiskajai balvai saka: “Jūtos pagodināts par nomināciju Amerikas Arhitektu institūta Zelta medaļai. Tas ir augsta līmeņa arhitektūras profesionāļu un akadēmiķu vērtējums un lēmums. Ir atzīts mans devums modernas arhitektūras progresā un jauno arhitektu izglītošanā. Iekļūšana finālā apliecina mana snieguma nozīmīgumu. Esmu pateicīgs par šo pagodinājumu.”

No trim finālistiem par uzvarētāju izraudzīts 1944. gadā dzimušais kompanijas *Morphosis* dibinātājs Toms Meins. Viņš ir arī Prickera prēmijas laureāts. Pasaule Tomu Meinu pazīst kā Toronto un Sinsinati universitātes, Pomona augstskolas, Sanfrancisko Federālās pārvaldes ēkas vai *Giant Group Campus* Šanhajā arhitektu.

Foto: Rūta Abakuka

LNPL sesijas laikā *Brīvo Latviju* cītīgi lasīja Gita Robalde, Inese Asermane, Inese Auziņa Smith un Iveta Sūna

Par LNPL sesiju lasiet 2. lpp.

Labāku nākotni sev un dzimtenei

Londonā, DVF namā 8. februārī pulcējās jaunie Latvijas akadēmiķi, lai piedalītos jaundibinātās Latvijas studentu asociācijas Lielbritānijā (ALSuk) sanāsmē, kas ir pirmā kopš tās dibināšanas dienas.

Studentu asociācijai pamati tika likti pērnā gada nogalē, kad apstiprināja asociācijas konstitūciju un ievēlēja pagaidu valdi, par ģenerālsekretāru izvirzot Richardu Kolu - asociācijas dibināšanas galveno iniciatoru. Jau asociācijas dibināšanas dienā tika uzsvērts, ka tās „darbības pamatā ir veicināt latviešu jaunās paaudzes atgriešanos dzimtenē, kā arī aktualizēt Latvijas klātesamību un kopienas attīstību Lielbritānijā” (latviešiem. co. uk (05. 12. 12)).

Sanāksmes apmeklētājiem bija sagatavots īss informācijas klāsts, kuŗā paskaidrots, kāda ir asociācijas misija, mērķi un uzdevumi, kādēļ ir lietderīgi iesaistīties asociācijā, kā arī sniegti uzskatāmi fakti par Latvijas studentu skaita pieaugumu Lielbritānijā kopš 2011. gada. Ja 2011. gadā studentu skaits esot bijis 1831 latvietis, bet 2012. gadā tas pārsniedz 3500. Populārākā izvēlēta studiju programma ir uzņēmējdarbība un vadība. Vislielākais latviešu studentu skaits esot *Southampton Solent*

universitātē. Uzunājot klātesošos, Richards Kols isumā pastāstīja, kā radās ideja par asociācijas dibināšanu. Atklājās, ka šāda doma radusies pēc veiktā pētniecības raksta „Attīstīts valsts prioritāte - augsti izglītots cilvēks. Vai tā ir arī Latvijas nākotne?”

Asociācija ir reģistrēta bezpeļņas organizācija, balstīta uz demokrātiskiem principiem. Līdz gadskārtējai asociācijas sanāksmei darbosies pagaidu valde septiņu locekļu sastāvā. Ņemot vērā, ka latviešu studenti ir izkaisīti pa visu Lielbritāniju, ir paredzēts izraudzīt apvidu pārstāvjus, kuŗu uzdevums būs ne tikai piesaistīt jaunus biedrus, bet gādāt par studentu asociācijas informācijas izplatīšanu un dažādu sarīkojumu un nodarbību organizēšanu.

Pieskaroties tematam par organizācijas mērķiem un misiju, R. Kols puda uzskatu, ka latviešu studentu sadarbība Lielbritānijā ir nozīmīga, lai radītu labāku nākotni sev un dzimtenei. Šajā jomā tiks veidota sadarbība ar attiecīgajām ministrijām Latvijā reemigrācijas jautājumos. Ir arī domāts veidot absolventu datu bāzi, kas būs pieejama Latvijas uzņēmējiem.

Viena no asociācijas misijām ir dot latviešu studentiem iespēju

stiprināt latvisko identitāti, rēgulāri tiekoties, - lai apmainītos domām un viedokļiem, gan arī iesaistītos dažādās sociālajās aktivitātēs. Iespēju robežās, organizācija studentiem sniegs atbalstu dažādās jomās, izņemot, saprotamu iemeslu dēļ, finansiālo.

Uzklausot asociācijas ģenerālsekretāra informāciju, nav šaubu, ka darba apjoms ir liels.

Richards Kols atzinīgus vārdus izteica Daugavas Vanagu fondam par doto iespēju pulcēties viņu namā Londonā un vēlmi uzturēt sakarus ar pastāvošām latviešu organizācijām.

Iepazīties ar jaundibinātās studentu organizācijas vadību un darba mērķiem, līdz ar citiem apmeklētājiem bija ieradies pārstāvis no Latvijas vēstniecības Mārtiņš Kreituss, Latviešu Nacionālās Padomes Lielbritānijā priekšsēde Lilija Zobena un mājas lapas *latviešiem.co.uk* pārstāve Terēze Bogdanova.

Pēc sanāksmes studenti tika aicināti pulcēties nama klubīnā uz draudzības vakaru. Lai kopīgi pavadītu laiku un jauno paaudzi pietuvinātu Latvijai, asociācijas vadība noorganizēja zināšanu (par Latviju un latviešiem) pārbaudes spēles. Kā jau asociācijas informācijas lapīnā teikts:”Mēs

RADI UN DRAUGI
VIESNĪCA ★★★★★ WWW.HOTELRADIUNDRUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

uzskatām, ka vienīgais veids, kā dzīvi aizvadīt pilnvērtīgi, ir apvienot darbu ar patīkami pavadītu laiku.”

Zigrīda Daškeviča

9 1770934 167501 8 07

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

LNPL JAUNĀ SASAUKUMA PIRMĀ SESIJA

Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā (LNPL) gadskārtējā sesija notika šā gada 2. un 3. februārī Daugavas Vanagu fonda (DVF) lauku īpašumā "Straumēni".

Tā pulcēja 2012. gadā jaunievēlētos 19 padomes locekļus un viesus. Jaunajā sastāvā ir jau bagātas pieredzes esošie Lilija Zobens, Rūta Āpša-Abakuka, Inese Auziņa-Smita, Astrīda Balode, Terēze Bogdanova, Pauline Bjūkanena, Ilze Grickus, Sarmīte Janovskis, Māris Pūlis, Eliza Zikmane, Pauls Zivtiņš.

atzinības rakstu, atzīmēja, ka pēdējā gada laikā strauji audzis latviešu skoliņu skaits Lielbritānijā. Uz 2013. gada 1. janvāri ir 27 skoliņas, kurās darbojas 96 skolotāji un 730 bērni. Diasporas skoliņu nepieciešamības ir pārrunātas ar Eiropas latviešu apvienību (ELA), Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), Kultūras ministriju (KM), Latviešu valodas aģentūru (LVA) un Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA). No valsts budžeta skoliņām ir solīti LVL 53 tūkstoši, valodas apguvei

LNPL sesijas dalībnieki: 1. rindā no kr. : I. Grickus, A. V. Ozoliņš, I. Auziņa-Smita, A. Austers, L. Zobens, R. Lappuķe, I. Jirgensone, U. Reveliņš, A. Abakuks 2. rindā no kr. : R. Abakuka, A. Brūniņa, I. Veinbergs, G. Robalde, S. Janovska, Z. Daškeviča, I. Sūna, Dz. Purmale, I. Asermane, P. Bjūkanana, A. Balode, I. Zepa, R. Kols 3. rindā no kr. : L. Krūze, E. Zikmane, D. Valdāte, T. Bogdanova, A. Sinka 4. rindā no kr. : Ģ. Lerhs, V. Eksts, K. Albergs, M. Pūlis, J. Baško, P. Zivtiņš, Z. Barbaks

LNPL jaunais prezidijs - No kr. : K. Albergs, I. Sūna, M. Pūlis, G. Robalde, I. Auziņa-Smita, P. Zivtiņš, L. Zobens, Z. Barbaks

Lielas cerības tiek liktas uz jaunievēlētajiem Kārlī Albergu, Inesi Asermani, Ziedoni Barbaku, Lilitu Krūzi, Ģirtu Lerhu, Gitu Robalti, Ivetu Sūnu, Ilvaru Veinbergu.

Kā viesi piedalījās Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks sadarbībai ar disporu Rolands Lappuķe, Eiropas latviešu apvienības priekšsēdis Aldis Austers, Latvijas studentu asociācijas Lielbritānijā priekšsēdis Richards Kols, kā arī Latvijas Republikas vēstniecības 1. sekretāri Mārtiņš Kreituss un Ieva Jirgensone.

Prezidija priekšsēde Lilija Zobens atklāja sesijas darbu ar pateicības vārdiem iepriekšējam sasaukumam par viņu ieliktajām pūlēm, idejām un padomēm. Viņa apsveica jaunievēlētos padomes locekļus, izsakaot cerību visiem kopā stiprināt latvisko identitāti un piederības sajūtu Latvijai. Sesijas darbu vadīja Astrīda Balode un Pauls Zivtiņš. Tika izraudzīti trīs balsu skaitītāji.

Kā jau iepriekšējos gados, visi sesijas dalībnieki bija saņēmuši Ineses Auziņas-Smitas sakopotos informācijas materiālus, ar ziņojumiem no visiem LNPL nozaļu vadītājiem, viesiem un atsevišķiem padomes locekļiem.

Saimnieciskās nozares vadītājs Pauls Zivtiņš atzīmēja, ka pašreizējā pasaules ekonomiskā krīze ir smagi skārusi arī LNPL. Arvien mazāk kļūst līdzekļu padomes darbībai, un steidzami jāmeklē jaunas iespējas līdzekļu piesaistei.

Izglītības nozares vadītājs Māris Pūlis, kurš par ieguldījumu latviešu skolu dzīves organizēšanā Lielbritānijā 2012. gadā tika apbalvots ar Ārlietu ministrijas

LVL 32 tūkstoši, izglītības pasākumiem un mācību programmu līdzekļiem un materiālu izveidošanai LVL 10 tūkstoši.

Notinghamas latviešu valodas pulciņa vadītāja Inese Auziņa-Smita atzīmēja, ka šis pulciņš domāts pieaugušajiem, kuri jau prot latviešu valodu un vēlas papildināt savas zināšanas, un ka arī darbojas Londonas valodas grupa Rūtas Abakukas vadībā.

Dzīvespriecīgu ziņojumu par Piterboro latviešu biedrību sniedza Iveta Sūna un latviešu skoliņas vadītāja Inese Asermane.

Arī Bostonas latviešu biedrības "Stiprāki kopā" priekšsēža Ziedoņa Barbaka ziņojums pierādīja, ka latviešu darbībai nav robežu – skoliņa, Latvijas hokeja izlases fanu klubs, novusa un zolītes, dāmu klubs ir tikai dažas no daudzajām aktivitātēm.

Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks sadarbībai ar disporu Rolands Lappuķe uzsvēra, ka Latvijas valdība ir izstrādājusi reemigrācijas plānu. Tā mērķis ir piesaistīt augsti kvalificētus speciālistus un ģimenes. Sevišķa vieta tiks atvēlēta latviešu valodas mācīšanai Latvijas valsts piederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem. Diasporas vajadzībām šogad valdība ir atvēlējusi LVL 338 tūkstošus.

Eiropas latviešu apvienības (ELA) priekšsēdis Aldis Austers atzīmēja, ka organizācija ir reģistrēta Latvijā 2010. gadā. Tās mērķis ir veicināt ārvalstīs dzīvojošo latviešu biedrošanos, latviešu organizāciju savstarpējo sadarbību, kā arī ārvalstīs dzīvojošo latviešu interešu pārstāvēšanu Latvijā un Eiropā.

Latvijas studentu apvienības priekšsēdis Richards Kols pastāstīja, ka pašlaik Lielbritānijā studē

ap 3500 studentu no Latvijas. Iesaistoties organizācijā, studentiem ir iespējas pilnveidot profesionālās iemaņas, dalīties pieredzē un zināšanās. Tiek liktas cerības, ka daudzi no viņiem kā speciālisti atgriezīsies Latvijā un stiprinās valsts labklājību.

Sesijas dalībnieki vienprātīgi izvirzīja un ievēlēja Lilitu Zobens par LNPL prezidija priekšsēdi. Demokrātiskās vēlēšanās tika ievēlēts padomes jaunais prezidijs: Priekšsēdes vietnieks un Saimnieciskās nozares vadītājs – Pauls Zivtiņš

Iekšējās informācijas un administrācijas nozares vadītājs – Kārlis Albergs

Ārējās informācijas nozares vadītājs – Ziedonis Barbaks

Kultūras nozares vadītāja – Gita Robalde

Izglītības nozares vadītājs – Māris Pūlis

Kultūras dokumentācijas nozares vadītāja – Inese Auziņa-Smita

Jaunatnes nozares vadītāja – Iveta Sūna

Sesijas pirmā darba diena beidzās ar brīnišķīgu klaviermūzikas koncertu, ko sniedza jaunuzplaukusī zvaigzne Reinis Zariņš. Programmā bija Jāzepa Vītola, Ferencs Lista, Jonnesa Brāmsa, Sergeja Rachmaņinova skaņdarbi. Koncerta pēdējā daļa, 10 latviešu tautasdziesmu parafrazes, klausītājus domās aiznesa uz Latvijas siliem, laukiem, upēm.

Saviesīgais vakars pēc koncerta pulcēja gan sesijas dalībniekus un viesus, gan vietējā latviešu ciematiņa iedzīvotājus. Tā bija lieliska iespēja atbrīvotā gaisotnē iepazīties citam ar citu tuvāk un aprunāties.

Sesijas otrās dienas rīta cēlienu ievadīja mācītāja Eliza Zikmane ar svētbrīdi.

Ziņojumu sakopojumā plašu apskatu sniedza iepriekšējā sasaukuma Kultūras nozares vadītāja Andra Zobens-Īsta par Lielbritānijas latviešu kultūras dzīvi. Pārrunāta sevišķa uzmanība tika pievērsta LNPL un tīmekļa vietnes www.latviešiem.co.uk sadarbībai.

Avīzes *Brīvā Latvija* administratore Sarmīte Janovskis atzīmēja, ka abonementu cenas ir

dubultojušās un "izravēti" ir tie, kas vairs nespēj lasīt vai panest paaugstināto maksu. Skumji.

Ineses Auziņas-Smitas neatlaidīgā vadībā turpinās darbs pie grāmatas "Latvieši Lielbritānijā" 2., 3. un 4. sējuma. Ikviens, kam sniedzama jebkāda informācija, kas varētu būt noderīga šajā projektā, ir aicināts sazināties ar I. Auziņu-Smitu.

Katram jaunā sasaukuma loceklim tika uzdots aprakstīt LNPL trīs vārdos, lai varētu izstrādāt tās tēlu un logo.

Sesijas locekļi pieņēma četras

rezolūcijas:

1) uzlabot informāciju un saziņu ar tautiešiem Lielbritānijā, pilnveidojot tīmekļa vietni www.latviešiem.co.uk;

2) atjaunot Okupācijas muzeja ceļojošās izstādes rīkošanu;

3) apzināt iespējas, kā organizēt palīdzības darba grupas tautiešiem Lielbritānijā;

4) izstrādāt LNPL logo.

Divas saspringta darba dienas beidzās kopīgā dziesmā "Nevis slinkojot un pūstot". Jauns spars, jauni spēki, jaunas iespējas.

Lilīta Krūze

MUMS RAKSTA

Vai Eiropas Savienotās valstis?

Eiropas Savienība tika dibināta, lai veicinātu tirgošanos starp ES valstīm.

Tagad Briseles kungi iejaucas valstu iekšējās lietās un diktē savus likumus legāli ievēlētām valdībām. Mana patvēruma zeme Anglija pieprasīto Briselei izbeigt šo likumu uzspiešanu. Vairākums britu vēlas izstāties no ES, ja kārtība nemainīsies.

ES kasi nav bijis iespējams kontrolēt. Izdevumi ir lielāki nekā ieņēmumi. Neviena iestāde tā ilgi nevar dzīvot. ES pieprasīja britu valdībai par 5% augstāku likmi, ko britu valdība noraidīja. Britu premjers Kameronš rīkojas iekš viena angļu miera. Viņš sola referendumu 2017. gadā. Tauta, kā arī daudzi deputāti vēlas valdības maiņu. Vairākas Eiropas valstis, tostarp arī bagātā Vācija, nav apmierinātas ar pašreizējo stāvokli. Arī Latvijas zemnieki

protestē pret Briseles lēmumiem.

Eiropas valstis netiks uz zaļa zara, kamēr pastāvēs Briseles važas.

K. Āboliņš, Anglijā

**Vai neesi
aizmirsis
pasūtīt BL?**

Aicinām dāvināt
abonementus
radiem un draugiem.
Brīvo Latviju
īpaši gaida
sirmie leģionāri Latvijā.

Paldies!

Izsaku sirsnīgu pateicību Daugavas Vanagiem Latvijā un *Brīvās Latvijas* redakcijai par iespēju lasīt laikrakstu *Brīvā Latvija!*

Ilmārs Bormanis Elejā

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

PBLA un LAAJ vēstule Saeimai

PBLA valdes priekšsēdis Jānis Kukainis un Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) valdes priekšsēdis Pēteris Strazds nosūtījuši atklātu vēstuli Saeimas Juridiskās komisijas Pilsonības likuma grozījumu apakškomisijai. Viņi aicināja apakškomisiju balsojumā nesašaurināt dubultpilsonības pretendentu (etnisko latviešu un livu) loku. Kukainis un Strazds vēstulē izsaka gandarījumu par likumdevēju apņēmību vistuvākajā nākotnē pieņemt Latvijas valstij jaunu Pilsonības likumu, kas dotu iespēju Latvijas pilsonību iegūt etniskajiem latviešiem ārzemēs un viņu pēcnācējiem, nezaudējot citu iegūto pilsonību, pieprasot viņiem īpašu Ministru kabineta atļauju tikai tāpēc, ka viņiem nav palaimējies nokļūt kādā no trim Rietumu politisko un saimniecisko bloku (ES, NATO un Eiropas brīvās tirdzniecības asociācijas) valstīm. Etnisko latviešu un livu tiesības iegūt otru pilsonību nevajadzētu šķirot atkarībā no valsts, kurā tie nonākuši.

Prezidents atzinīgi vērtē ES budžetu

Latvijas prezidenta Andra Bērziņa ieskatā Eiropas Savienības (ES) daudzgadu budžeta 2014. - 2020. sarunu rezultāts ir atbilstīgs šī brīža situācijai ES. Pirmo reizi vēsturē ES daudzgadu budžets ir samazināts iepriekšējam periodam. Tā ir realitāte, ar ko rēķinājās visas ES dalībvalstis, un tas nav pārsteidzīgs lēmums. Tas ir budžets, kurā visās būtiskākajās sarunu pozīcijās Latvijai ir izdevies panākt labus nosacījumus salīdzinājumā ar Eiropas komisijas sākotnējo piedāvājumu. Tas ir saprātīgs risinājums, kam vēl nepieciešams Eiropas parlamenta akcept.

Latvijai naudas mazāk

Ar dalītām jūtām Latvijas politiķi uztvēra Briselē panākto kompromisu par nākamā Eiropas Savienības daudzgadu budžetu. Naudas no Eiropas Savienības nākamajos septiņos gados Latvijai būs mazāk nekā līdz šim. Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (Reformu partija) sociālās saziņas tīklā *Twitter* sacīja, ka viņš ministru prezidenta vietā būtu uzlicis veto. Valža Dombrovska ieskatā ar to nebūtu bijis iespējams panākt labāku iznākumu. Ministru prezidenta viedoklim pievienojās arī Valsts prezidents Andris Bērziņš, kas panākto rezultātu uzskata par atbilstīgu.

Pēdējā sarunu raundā par Eiropas Savienības (ES) daudzgadu budžeta piedāvājumu Latvija panākusi labvēlīgākus nosacījumus - lauku attīstībai papildus tiks piešķirti 67 miljoni eiro.

Savukārt attiecībā uz kohēziju papildu finansējuma palielinājums nav panākts. Arī tiesmaksājumi lauksaimniekiem saglabāsies līdz šim plānotajā apjomā, taču 67 miljonus eiro, kas piešķirti papildus lauku attīstībai, varēs modulēt tiešmaksājumus.

Valdības darbu nepieciešams vērtēt

Nacionālā apvienība *Visu Latvijai!/Tēvzemei un brīvībai/LNNK* (VL/TB/LNNK) iepriekš bija rosīnājusi veikt ministru darba izvērtēšanu. Tomēr pārējie koalīcijas partneri šādu VL/TB/LNNK ierosinājumu vērtēja skeptiski.

Pēc tikšanās ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski (*Vienotība*) Valsts prezidents Andris Bērziņš sacīja, ka valdības darbu ir nepieciešams vērtēt. Tad būs dokuments, kurā redzēs atbilstīgi valdības deklarācijai izdarīto. Savukārt Dombrovskis uzsvēra, ka likumā ir noteikta procedūra, kā tiek veikts Ministru kabineta darba vērtējums un ikgadējais ziņojums par valdības darbu. Dombrovskis ir uzdevis visiem ministriem sagatavot pārskatu par paveikto iepriekšējā gada laikā, uzvaru liekot uz valdības deklarācijas un rīcības plāna izpildi. Jautājums 19. februārī tiks skatīts valdībā, un līdz 1. martam tas tiks iesniegts Saeimā.

Senāts ST lūdz vērtēt „pilsonības referendumu” lietu

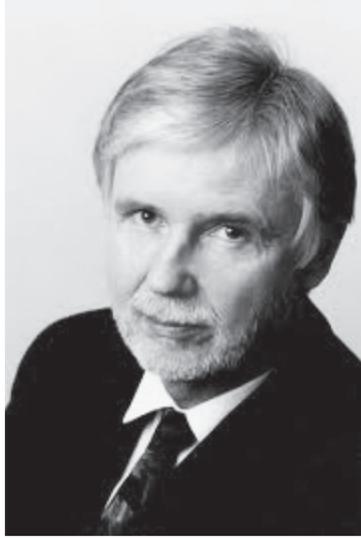
Augstākās tiesas (AT) Senāts nolēmis tā dēvēto „pilsonības referendumu” lietu nodot vērtēšanai Satversmes tiesā (ST). Senāts nolēmis iesniegt pieteikumu ST par likumprojekta „Grozījumi Pilsonības likumā” atbilstību valsts pamatlikumam un Latvijas PSR Augstākās padomes 1990. gada 4.maija deklarācijas „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” preambulai.

Šie grozījumi paredzēja automātisku pavalstniecības piešķiršanu nepilsoņiem Latvijā. Likumprojekts arī neļauj nojaust, ka tas būtu jebkas cits, kā vien visaptveroša PSRS laikā Latvijā ieraušos personu iekļaušana Latvijas tautas sastāvā, neizvirzot šiem cilvēkiem jebkādas nosacījumus un nepārbaudot viņu patieso saikni ar Latviju. Savukārt tas būtu pret-runā ar Satversmi, kurā noteikt Latvijas kā 1918. gada 18. novembrī proklamētās neatkarīgās valsts eksistenci un ietver Latvijas suverēnās varas nesēju – tautu kā vienu no valsts identitātes elementiem.

Somijas ārlietu ministrs Latvijā

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs sarunā ar Somijas ārlietu ministru Erki Tuomioju (*attēlā*), kas bija ieradies darba vizītē Latvijā, pārrunāja divpusējo attiecību aktualitātes, situāciju Baltijas jūras reģionā, kā arī notikumu attīstību Austrumu partnerības valstīs. Rinkēvičs informēja Tuomioju par Latvijas gatavošanos prezidentūrai ES padomē 2015. gadā.

Ministri apsprieda arī eiro aktualitātes, kā arī Latvijas plānoto iestāšanos eirozonā 2014. gada janvārī.

Somijas ārlietu ministrs piedalījās somu vēsturnieka Henrika Meinandera (*Henrik Meinander*) grāmatas „Somijas vēsture” atvēršanas sarīkojumā Rīgas Stradiņa universitātē, kā arī nolasīja lekciju studentiem par temu „Somija un Baltijas valstis”.

Nils Muižnieks:

Latvija kļūs daudzveidīgāka

Janvāra beigās Nīderlandes pilsetā Hāgā notika konference „Cilvēktiesības nākotnē”, kurā uzstājās arī Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs, bijušais Latvijas sabiedrības integrācijas ministrs, pētnieks Nils Muižnieks (*attēlā*). Žurnālistiem no Latvijas bija ie-

spēja viņu iztaujāt. Ilze Kuzmina no *Latvijas Avīzes* viņam uzdeva jautājumu „Kādu paredzat krievvalodīgo nākotni Latvijā? Vai viņi asimilēsies vai arī turpinās uzturēt savu kopienu?”

Domāju, ka liela daļa nekad neasimilēsies. Neesmu vēl Latvijā satīcis nevienu krievu, kurš būtu aizmirsis krievu valodu, tāpēc uzskatu, ka asimilācija, ja arī notiek, tad ļoti lēni un ļoti retos gadījumos. Cits jautājums, vai notiek integrācija, marginalizācija vai segregācija. Patiesībā viens un tas pats cilvēks var piedzīvot visu no minētā. Cilvēks, kurš ļoti labi integrējas, kāda iemesla pēc var pēkšņi sajūties ļoti atsvēināts un nevēlēties vairs piedalīties integrācijā.

Cerēt, ka Latvija nākotnē kļūs etniski viendabīga, ir diezgan nereāli. Tieši otrādi – Latvija kļūs daudzveidīgāka, jo nākamajos divdesmit gados pieredzēsim, ka visas Austrumeiropas valstis arī taps par imigrācijas valstīm. Čehijā, Polijā un Ungārijā tas jau notiek. Ja Latvijas ekonomika attīstīsies un demokrātija nostiprināsies, Latvija kļūs par daudz pievilcīgāku vietu migrantiem. Labāk gribētu redzēt tādu Latviju, kurā iebrauc, nevis no kurās izbrauc, kaut tas, protams, radīs jaunas cilvēktiesību problēmas un izaicinājumus.

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc ritu ar Preses apskatu!

◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
 ▶ jaunākās valūtas un laika ziņas
 ▶ nozīmīgākie dienas notikumi
 ▶ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

Latviešu biedrība Beļģijā sadarbībā ar Latvijas vēstniecību

organizēja Beļģijas latviešu bērnu tikšanos ar grāmatu autori, mākslinieci Indru Sproģi un viņas palīgu Degunlāci. Vairāk nekā 80 bērnu vecumā no gada līdz 12 gadiem kopā ar mākslinieci un Degunlāci atkārtoja burtus ar grāmatas un dziesmas „Jautrais Alfabēts” palīdzību. Mazākie bērni mācījās lasīt kopā ar „Miljons” tēliem, bet lielākie ķērās pie reizrēķina „Māci mani, Degunlāci!”. Indra Sproģe demonstrēja, kā top animācijas filmiņas, un vēlāk bērni zīmēja arī pašu izdomātus animācijas filmu varoņus, radot savu oriģinālu alfabētu.

Degunlācis iepazīstas ar latviešu bērniem Briselē

Prāgā koncertzālē *Rudolfinum* notika Vestarda Šimkus solokonzerts. Solokonzerta pirmajā daļā tika atskaņoti skaņdarbi no Pēteru Vaska cikla „Gadalaiki”. Solokonzertu organizēja Prāgas simfoniskā orķestra koncertu aģentūra ar Latvijas vēstniecības atbalstu.

Vestards Šimkus

Uzaicinājumu spēlēt solokonzertā pianists Vestards Šimkus saņēma pēc vēstniecības Čehijā sadarbībā ar *Latvijas Koncerti* organizētās prezentācijas 2011. gadā. Prezentācija tika organizēta Čehijas mūzikas festivālā, aģentūru un orķestru direktoriem un māksliniecišķajiem vadītājiem. Minētās prezentācijas laikā uzstājās Vestards Šimkus, un pēc tam viņš arī saņēma Prāgas Simfoniskā orķestra koncertu aģentūras ielūgumu uzstāties ar solokonzertu Prāgā.

Labklājības ministre Īrijā

Īrijā darba vizītē bija ieradies labklājības ministre Ilze Viņķele un Labklājības ministrijas valsts sekretāre Ieva Jaunzeme. Ministre piedalījās Eiropas Savienības Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības neformālajā ministru padomē Īrijā, tikās ar tautiešiem un sniedza interviju portālam baltic-ireland.ie.

Ar vēstnieku Pēteri Kārli Elfertu Viņķele pārrunāja vēstniecības sadarbību ar Labklājības ministriju, palīdzības sniegšanu cilvēktirdzniecības upuriem un citus aktuālus jautājumus sociālajā jomā. Vēstniecība aicināja pilnveidot materiālās palīdzības sniegšanas mehānismu cilvēktirdzniecības upuriem repatriācijas gadījumos, kurus tiek iesaistītas pārstāvniecības ārvalstīs.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas vēstniecībā Japānā tika organizēts Latvija ražoto dizaina un pārtikas preču prezentācijai veltīts seminārs un produktu degustācija. Seminārā uzstājās zīmolu *Munio Candela* un *Hugu* pārstāvji Japānā, ka arī uzņēmuma *Premium Chocolate Ltd.* valdes locekle Laura Sebre un Eksporta vadītāja Ingrida Gavare no Latvijas.

Latvijas vēstnieks Japānā Pēteris Vaivars savā uzrunā uzsvēra plašās iespējas, kas paveras kvalitātīvām, augstvērtīgām un unikālām Latvijas precēm un produktiem aktīvi ienākot Japānas tirgū. Prasīgie Japānas pircēji izrāda aizvien lielāku interesi par jauniem piedāvājumiem, un tās ir teicamas iespējas Latvijas ražotājiem atrast nišu Japānas tirgū.

Pēc semināra notika Latvija ražoto dizaina un pārtikas preču prezentācija, sarīkojuma dalībnieki varēja nobaudīt *Emils Gustavs Chocolate* zīmola šokolādi, zemnieku saimniecības „Vecsiljāni” ražotos sierus un Abavas vīna darītavas dzērienus.

Atklāta LU bibliotēkas renovētā telpa

Janvāra beigās tika atklāta vēsturiskās Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas renovētā telpa. Tur turpmāk darbosies jaunais LU Kerkoviusa nams - Humanitāro un sociālo zinātņu pētījumu centrs un bibliotēka. “Līdz ar Kerkoviusa nama renovāciju ne tikai LU Bibliotēka ieguvusi otro elpu, savu otro piedzimšanu piedzīvojis valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – sava laikmeta garīgās un laicīgās dzīves liecinieks, kas turpmāk būs mājvieta arī Universitātes humanitāro zinātņu institūtiem. LU Bibliotēka jau septiņ-

desmit gadus ir rūpīgi glabājusi mūsu pagātnes kultūras mantojumu, tāpēc Universitātes un Rīgas pilsētas pienākums ir rūpēties, lai arī turpmāk tas tiktu pienācīgi godāts un nodots nākamajam studentu, mācībspēku un pētnieku paaudzēm,” sacīja Latvijas Universitātes rektors profesors Mārcis Auziņš.

Kerkoviusa savrupnamu viņa deviņu bērnu ģimenei projektējis Vidzemes guberņas arhitekts Jā-

nis Fridrihs Baumanis. Ēkas projekts ir datēts ar 1874.gadu, bet tā celta līdz 1878.gadam. Trīsstāvu ēka veidota izteiksmīgās neogotikas formās, sekojot neogotikas stila piļu asimetriskajai uzbūves schemei.

Latviešu fotogrāfs nominēts Sony World Photography Awards
Latviešu fotogrāfs **Reinis Hofmanis** nominēts *Sony World Photography Awards* balvai. Prestižajai balvai šogad bija pieteikts līdz šim lielākais dalībnieku skaits - vairāk nekā 122 000 pieteikumi no 170 valstīm. No tiem žūrija bija atlasījusi fotogrāfijas, kas izceļas citu vidū ar savu iespaidīgo kvalitāti, oriģinalitāti un moderno pievilcību. Fotogrāfiju temu loks ir ļoti daudzpusīgs - no satriecošām Sīrijas konflikta ainām līdz Obamas prezidenta kampaņai, intīmām Kabulas kinoapmeklētāju bildēm līdz asprātīgām dzīvnieku pasaules fotogrāfijām.

Reinis Hofmanis ir viens no trijiem finālistiem arhitektūras kategorijā profesionāļiem. (Izvirzītais darbs *attēlā*).

Nominētie darbi tiks izstādīti Londonas Somerseta namā no 26. aprīļa līdz 12. maijam. Fotogrāfijas tiks publicētas 2013. gada *Sony World Photography Awards* grāmatas izdevumā.

LNO viesizrādes Maskavā uzņem ar ovācijām

Ar triumfu notika Latvijas Nacionālās operas P. Čaikovska operas „Jevgeņijs Onegins” iestudējums, kas Lielajā teātrī pulcēja Krievijas kultūras, biznesa un finanču eliti. Uzvedums izpelnījās vairākkārtīgus publikas aplausus izrādes laikā, ilgas ovācijas finālā. Zāle bija pārpildīta līdz pēdējai iespējai. Komplimentus izteica Krievijas vicepremjers, domes deputāti, vadošo kultūras institūciju pārstāvji.

Krievija neatzīs Latvijas okupāciju...

Krievijas vēstnieks Latvijā Aleksandrs Vešņakovs uzstājās Sabiedrisko organizāciju padomes sēdē, kur viņš ziņoja par Latvijas un Krievijas attiecībām un atbildēja uz jautājumiem. Vešņakovs sacīja, ka starp Latviju un Krieviju aizvien ir daudz nesakārtotu jautājumu attiecībā uz veterānu un kaŗa temu, kuŗu atrisināšana nebūs vienkāršs un ātrs process. Bet Krievija neatzīs Latvijas okupāciju, lai kā Latvijas puse to mēģinātu uzspiest. Vešņakovs pārmeta Latvijai arī vairāku Krievijas pavalstnieku iekļaušanu tā saucamajos melnajos sarakstos. Viņš norādīja, ka tas ir nopietni ietekmējis politiskos kontaktus, kuŗu

pērngadā bijis nenozīmīgi maz. Latvijas un Krievijas divpusējās attiecības 2012. gada Vešņakovs vērtēja ar trīs ballēm no piecām iespējamām.

Latvijas Ārlietu ministrijas ieskatā Krievijas vēstnieka Latvijā Aleksandra Vešņakova paziņojumi, ka Krievija neatzīs Latvijas okupācijas faktu, lai kā Latvija to mēģinātu uzspiest, neveicina pozitīvu abu valstu dialoga fonu. Ministrija atgādina starptautiski vispārzināmu faktu, ka PSRS un nacistiskās Vācijas slepenās vienošanās rezultātā Latvija 1940. gadā uz vairākām desmitgadēm zaudēja savu valstisko neatkarību. Pateicoties pasaules demokrātisko valstu neatzišanas politikai, Latvija spēja saglabāt savu valstisko kontinuitāti un 1991.gadā demokrātiski atjaunot valstisko neatkarību.

Izolē pārdos Ķemeru sanatoriju

Zvērināts tiesu izpildītājs aprīlī rīkos izsolī, kuŗā ar sākumcenu 3,7 miljoni latu, tiks izsolīta parādnieci SIA *Ominasis Latvia* piederošā Ķemeru sanatorija, liecina paziņojums oficiālajā laikrakstā *Latvijas Vēstnesis*. Izsolē nonāks 13 779 m² liels zemesgabals un viesnīca Tukuma ielā 42, Jūrmalā, kas ir valsts nozīmes kultūras piemineklis un tā novērtējums piespiedu pārdošanai ir 3,5 miljoni latu. Tāpat izsolīs arī zemesgabalu, uz kuŗa atrodas poliklinika, administratīvā ēka, dziedniecības iestāde, katlu māja, garāža un divas ventilatoru, sūkņu mājas Emīla Dārziņa ielā 15. Tā novērtējums piespiedu pārdošanai ir 240 000 latu. Izsolē tiks piedāvātas arī citas Ķemeru viesnīcai piederošas lietas, piemēram, restaurētas lustras, mēbeles, klavieres. To kopējā sākumcena noteikta 14 350 latu.

Ķemeru sanatorija agrākos gados...

Līdz ar to izsoles sākumcena noteikta 3 754 350 latu, un šī cena nav apliekama ar pievienotās vērtības nodokli.

Politologs: igauņi draudzībā ar skandinaviem Latviju un Lietuvu neaizmirsīs

Nav jābaidās, ka igauņi draudziesies tikai ar Ziemeļvalstīm un aizmirsīs Latviju un Lietuvu, tomēr ļoti svarīgi ir sadarboties plašākā reģionā ap Baltijas jūru, intervijā Lietuvas ziņu aģentūrai

ELTA sacījis politologs, Igaunijas ārpolitikas institūta direktors Andress Kasekampis.

Vienlaikus viņš atzinis, ka Igauniju kaitina Lietuvas neizlēmība Visaginas atomelektrostācijas jautājumā, bet pagājušā rudenī notikušo vēlēšanu laikā igauņi sekojuši Lietuvas notikumiem vē-rīgāk nekā jebkad, baidoties, ka pie varas Lietuvā nāks Maskavas ietekmei pakļauti populistu.

Jautāts, vai viņš vispār saskata nākotnē Lietuvu, Latviju un Igauniju kā vienotu reģionu ar kopīgiem mērķiem, eksperts atbildējis apstiprinoši.

“Katrā ziņā lietuviešiem nevajadzētu baidīties, ka igauņi draudziesies tikai ar Ziemeļvalstīm un aizmirsīs Lietuvu un Latviju. Kultūras ziņā mēs esam tuvāki somiem, bet no malas mūs kopā ar Latviju un Lietuvu tik un tā uzlūko kā līdzgaitniekus. Nedomāju, ka Ziemeļvalstis varētu uzņemt savā lokā Igauniju, bet piemirst Lietuvu un Latviju,” izteicies politologs.

Valsts kasē janvāra beigās glabājas 1,1 miljards latu

Valsts kasē janvāra beigās glabājas apmēram 1,1 miljards latu, kas ir par 100 miljoniem latu vairāk nekā oktobra vidū, pavēstīja Valsts kases preses sekretāre Laura Prancāne.

Viņa informēja, ka februārī bez kārtējiem maksājumiem Valsts kase paredzējusi valsts iekšējā parāda dzēšanu 135,5 miljonu latu apmērā.

Aģentūra BNS jau ziņoja, ka Latvija pērn 5.decembrī emitēja septiņu gadu obligācijas 1,25 miljardu ASV dolāru apmērā. Obligāciju fiksētā procentu likme ir 2,75%, bet ienesīgums – 2,889%.

RTU zinātnieku robotzivs

Zemūdens pasaulē tā pa istam var ielūkoties vai nu tikai tie, kas tur dzīvo, vai tie, kas tur laiku pa laikam ienirst. Bet pasaulē arvien skaļāk sevi piesaka arī dažādas tehniskas ierīces, kas spēj atdarināt dzīvās zivis. Kā peldēt, mērīt, stāstīt, rādīt un, iespējams, arī lidot vienlaicīgi - tas ir stāsts par robotzivi. Izpētot zivs peldēšanas mehānismu, to radījuši pašmāju zinātnieki.

Sāks līdzekļu vākšanu Latvijas piemineklim Daugavpilī

Jau martā plānots sākt līdzekļu vākšanu, lai Daugavpilī uzstādītu Latvijas pieminekli, stāsta pilsētas galvas vietniece Līvija Jankovska. Pašlaik ir izveidota darba grupa, kas risinās ar pieminekļa uzstādīšanu un ziedojumu vākšanu saistītos jautājumus. Jankovska pieļauj, ka piecu gadu laikā līdz Lat-

vijas Republikas proklamēšanas 100. gadadienai varēs izstrādāt pieminekļa skici, savākt līdzekļus un uzstādīt pieminekli. Viņa arī pieļauj, ka naudu piemineklim varētu ziedot ne tikai daugavpilieši, bet arī visi Latvijas iedzīvotāji, tāpat ārzemēs dzīvojošie valstspiederīgie.

Daugavpils Latviešu biedrība jau iepriekš skaidrojusi, ka ideja par Latvijas pieminekli radusies 1939. gadā, bet dažādu iemeslu pēc tā nav realizēta.

Pagaidām nav zināms, kā piemineklis izskatīsies, par to plānots rīkot konkursu. Pieminekli varētu uzstādīt laukumā, kur kādreiz atradies kinoteātris “Celtnieks”.

Pēc KNAB pārbaudes - apcietinājums

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) darbinieki 1. februārī veica pārbaudi pašvaldības AS “Daugavpils siltumtīkli” administrācijā. Pārbaude bijusi saistīta ar kriminālprocesu par Daugavpils pašvaldības amatpersonu kukuļošanu. Pēc šīs KNAB pārbaudes apcietināti Daugavpils domes priekšsēdes vietnieks Vjačeslavs Širjakovs, kā arī uzņēmēji Jānis Sprinovskis un Gints Sorokins. Apcietinājums minētajām personām piemērots par drošības līdzekli.

Par mānīšanos ar eiro cenām

būs liela kaunināšana un sodi līdz 10 000 latu. Atbildīgās iestādes sola, ka komersants, ja tie eiro ieviešanas laikā maldinās iedzīvotājus par cenām, kā arī slēgs neatļautas savstarpējas vienošanās, gaida bargi sodi un liela kaunināšana. Ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts pēc Eiropas Savienības vienotās valūtas ieviešanas koordinācijas padomes sēdes žurnālistiem sacīja, ka laikā, kamēr būs dubultā cenu atspoguļošana gan latos, gan eiro, paredzēti vairāki mehānismi, kā nodrošināt, lai komersanti nemaldinātu pircējus un cenas tiktu atspoguļotas korrekti. Tiklīdz sāks darboties cenu monitorings, visi iedzīvotāji, kuŗiem būs radušās bažas, ka komersants rīkojies negodprātīgi ar cenām, varēs vērsties Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, kas attiecīgi reaģēs. “Mēs varēsim pārliecināties par cenu pārmaiņām, un, ja tās lēks laukā, mēs to varēsim redzēt un attiecīgi reaģēt,” par cenu monitoringu stāstīja Pavļuts un uzsvēra, ka nedrīkstēs rasties situācija, kad kādā konkrētā nozarē cenas pēkšņi pieaugtu vairāk nekā iepriekš tikai tāpēc, ka ir ieviests eiro.

Mazs atbalsts

Aģentūras TNS veiktā aptauja liecina, ka 78% Latvijas ekonomiski aktīvo iedzīvotāju ieskatā Latvijai nebūtu jāsaņem savi kaŗavīri uz Mali. Tikai 15% iedzīvotāju atbalsta Ārlietu ministrijas plānus. Pētījumi veikti sadarbībā ar telesabiedrību LNT, raidījumu 900 sekundes, aptaujājot 650 ekonomiski aktīvos Latvijas iedzīvotājus vecumā no 18 līdz 55 gadiem.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

“Ienaidnieka meklējumos” viegli apmaldīties

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Plašu interviju Rīgas krievvalodīgās avīzes *Vesti Segodnja* pielikumam *Vesti* devis profesors **Leons Taivāns** - tas pats, kuŗš necik sen kļuva slavens ar savu aicinājumu “Dainu skapi - ārā pa logu!” un smalko mājienu, ka latvieši esot pagāniski primitīvi. Tagad viņš minētajā intervijā nāk klajā ar katēgorisku postulātu: “Eiropai draud liberālisma diktatūra!”

Kas noticis? Kad prof. Taivāns aicināja sviest prom Dainu skapi, viņš lika saprast, ka vajag orientēties uz Eiropu, apgūt angļu valodu, atnest provinciālo aprobežotību, bet nu viņš biedē visus ar liberālisma bubuli.

Prof. Taivāns laipni paskaidro: “Liberālismam pašam par sevi - kā ideoloģijai - piemīt visas pazīmes, kas raksturīgas reliģijai.” Tālāk prof. Taivāns norāda, ka “padomju varas” gados cilvēki jutuši, ka valsts rūpējas, gādā par viņiem, un te esot zināms kristietības elements.

Un “mēs no tādas pēckristīgas (?) pasaules (pagājušā gadsimta) deviņdesmitajos gados strauji iegājām kapitālisma sistēmā. Un tur mūs sagaidīja cita reliģija - liberālisms (...) Esmu pilnīgi pārliecināts, ka liberālisms ir rietumu kristietības sairuma produkts (...) Liberālismā pieņemts par aksiomu, ka cilvēks cēlies no pērtiķa. Tātad viņš ir dzīvnieks. Nekā dievišķa viņā nav. Citiem vārdiem - cilvēks gluži vienkārši ir lops. Un ko vajag lopam? Lopam pienākas, kā zināms, baroties un apmierināt savus instinktus.”

Tā nu profesors provokātīvā veidā vulgārizē, izkropļo pašu liberālisma ideju, brīvas izvēles un tiesiskuma principus.

Liberālismā cilvēka dzīvei nav jēgas, apgalvo prof. Taivāns. Liberālismā cilvēks zina - “tu dzīvo tik vienreiz”, un jānogrābj, cik iespējams, vairāk. Ja tev veicas, tu esi *winner*. Ja neveicas - esi *loser* un nevienam vairs neesi vajadzīgs.

Prof. Taivāns apgalvo, ka liberālisms “prasa (!) lauzt visas morāles

robežas”. Liberālisms zombējot cilvēku, liekot viņam “pirkt, pirkt, pirkt”, kā arī “aizņemties, aizņemties, aizņemties naudu!”

Un nobeigumā prof. Taivāns pasludina spriedumu: “Liberālisms ir kolektīva Eiropas civilizācijas pašnāvība.”

Novedot prātojumus līdz absurdam, kā to dara prof. Taivāns, jāsecina, ka viņa ideāls ir viduslaiki, kad visu kārtoja ķeizars un pāvests - un “dvēsele bija glābta”.

Tai pašā taurē pūš un tāpat jaut un putro dziesminieks **Kaspars Dimīters**. Viņu apmīļojusi laikraksta *NRA* redaktora vietniece Elita Veidemane, kuŗa, intervējot Dimīteru, ievadvārdos runā par “spēkiem, kas mūsu latvisko atšķirību mēģina iemīcīt eiropiski vienīgajā miklā, veidojot ģenētiski stabilu mankurtu paudzi”. Kaspars Dimīters “visu labi sapratis” un jau pašā sākumā met pūli saukli: “Ienaidnieks mums visiem ir viens - globālā finanču sistēma.”

Dziesminieks atgādina, ka 1990. gadā tautai bijis ideāls: uz 1922. ga-

da Satversmes pamatiem radīta brīvvalsts. Re, kā Dimīters tagad atsaucas uz šo Satversmi, apgalvojot, ka atjaunotās Latvijas varneši tautu pieviluši. Bet vai tad arī tagad šī Satversme nav spēkā? Un vai tad Kārlis Ulmanis, kuŗu Kaspars Dimīters joprojām cildina un apbrīno, nav 1934. gada 15. maijā šo Satversmi patvarīgi atcēlis? Kaut kas te “neštimme”, dziesminiek! Kur ir loģika?

“Pirmās brīvvalsts varasvīri,” teic Dimīters, “izstrādāja un pieņēma demokrātisku konstitūciju, tautas varas spējas neimpotējošu (?) vēlēšanu sistēmu.” Bet vai tad tagad gan Satversme, gan vēlēšanu sistēma nav tā pati?

Tālāk, norāda Dimīters, “feikā” rebublika (no vārda *fake?* - *F.G.*) un tās līderi “čītotāji” (no vārda *cheating?* - *F.G.*) tautai uzurpēja (?) svešas intereses, biedēja ar neesošiem draudiem, satrieca biezeni smadzenes ar izdomātām problēmām, šķēla un rīdīja sabiedrību, lai ar to varētu ērtāk manipulēt”.

Dziesminiekam, šķiet, ir grūti-

bas izteikties savā dzimtajā valodā - varbūt viņš ir pārāk uzbudināts?

Kaspars Dimīters ierosina izveidot “Tautas varas fronti” (TVF): lai šī kustība izrauga “no sava vidus jaunus valsts vadītājus, lai kopā ar tautu atjaunotu to republiku, to ekonomisko un finanču sistēmu, kāda mums jau bija”.

Kā tā? Tie taču bija tie 15 demokrātijas gadi (līdz 1934. gada 15. maijam), kad Saeimā, tāpat kā tagad, bija partiju strīdi, un arī toreiz bija afēras, bankroti, krāpšanas.

Ko dziesminieks isti grib? Viņaprāt “politīki mūs apmācīja citam uz citu riet un pieradināja būt aizņemtiem ar naudu un pagātni”. Bet vai tad tas neattiecas arī uz Elitu Veidemani, kas pamatoti vērsās pret krievvalodīgajiem Latvijas nelabvēļiem un aicina nekropļot Latvijas vēsturi?

Nobeigumā dziesminieks atkārtu un uzsvē: “Ienaidnieks mums visiem ir viens - globālā finanču sistēma.”

Akurāt pirms 70 gadiem Berlīnē tos dēvēja par Ņujorkas un Londonas plūtokratiem un zūdījās par izvirtušo liberālismu... Kā teicis viedais Zālamans: viss jau ir bijis.

Franks Gordons

Karš mūsdienās

Pasaules vēsturē kara māksla ir attīstījusies lēcienveidīgi. Kādreiz cilvēka galvenais „ierocis” bija dūres vai rungas. Jau ļoti agrā cilvēces vēstures ritumā ļaudis atklāja, ka efektīvāks ir asināts ierocis no akmens vai kaula. Šaujampulveža izgudrošana ļāva cilvēku nogalināt no lielāka attāluma, un pasaules militāristi gadu gaitā izgudroja arvien jaunus sprāgstvielas, kas ļāva vienlaikus nogalināt vairāk nekā vienu personu. Kulminācija tam visam, protams, ir kodolieroči, kas karā izmantoti vien divreiz, abos gadījumos Otrā Pasaules kara laikā Japānā, bet kuŗu klātbūtne mūsu pasaulē ir biedējoša joprojām, it īpaši, domājot par iespēju, ka tāds ierocis varētu nonākt kāda neparedzama režīma (Ziemeļkoreja) vai pat individuālu teroristu rokās. Kodolieroča detonēšana jebkurā valstī vai pilsētā nozīmētu pilnīgu iznīcību. Dievs dod, lai tas nekad nenotiktu!

Senos laikos karš nozīmēja tuvciņu, jo ar bomu otru cilvēku varēja ievainot vai nogalināt tikai tad, ja viņš atradās teju vai blakus. Loks un bulta, kā arī (un īpaši) šautene ļauj otru nogalināt, nestāvot viņam tieši līdzās, taču i bulta, i lode lido tikai tik tālu, cik lido, un tālāk vairs ne. Esam taču redzējuši filmas, kuŗās zaldāti no divām armijām stāv katrs savā lauka pusē un šauj līdz brīdim, kad vairs nav šaujamā vai mērķa. Pat Pirmajā pasaules kara zaldāti pavadīja neskaitāmas un līdz ārpūram garlaicīgas dienas, nedēļas un mēnešus tranšējās, kas atradās pavisam netālu no ienaidnieka ierakumiem. Protams, attīstoties ieročiem, attālum starp ienaidniekiem pieauga.

Lielgabali, mašīnpistoles, nemaz nerunājot par starpkontinentālām raķetēm, nodrošina, ka distance starp šāvēju un upuri var būt pat ļoti liela.

Līdz pat salīdzinoši nesenam laikam kaŗošana tomēr ir nozīmējusi cilvēku klātbūtni, lielākoties kaujas laukā. Afgānistānā mūsu valsts kaŗavīri ir spiesti rēķināties ar apšaudi arī tad, ja viņu sabiedroto rīcībā ir raķetes, kuŗas varētu uzbrucējus iznīcināt vienā mirklī, ja vien būtu iespējams nodrošināt, ka tās nogalina tieši ienaidnieku nevis mūsu pašu kaŗavīrus vai arī civiliedzīvotājus, kā tas mēdz gadīties. Brīdī, kad amerikāņiem izdevās atrast vietu, kur slēpās terorists Bin Ladens, ilgu laiku Baltā nama aizkulisēs notika debates par to, vai vislabāk nebūtu attiecīgajai mājai vienkārši uzmet bumbu. Virsroku guva viedoklis, ka tāda gadījumā nebūtu iespējams simtprocentīgi pārliecināties, ka Bin Ladens tik tiešām ir nogalināts, un tāpēc operācijā piedalījās i speciālo vienību zaldāti, i helikopteru piloti un atbalsta personāls. Tas, ka izdevās ne vien nogalināt teroristu, bet arī savākt milzīgu kaudzi dokumentu un pierādījumu par viņa nedarbiem, bija iespējams, pateicoties profesionālītatēi. Varēja būt arī pilnīga izgašanās, kā tas notika, piemēram, ASV prezidenta Džimija Kārtera laikā Irānas tuksnesī vai Bila Klintonā laikā Somālijā. Abos gadījumos cilvēki gāja bojā, abos gadījumos pasaule (to starp arī tie, kuŗi Amerikai vēlē tikai ļaunu) redzēja, ka Amerikas Savienotās Valstis nav nekāds *supermens*.

Risinājums, kādu amerikāņi atraduši jautājumā par cilvēka klātbūtni kara procesos, ir izrādījies visnotaļ strīdīgs. Runa ir par tā dēvētajiem „dūcējiem” angļu valodā -

drone. Tie ir bezpilota lidaparāti, būtībā roboti, un daudzējādā ziņā tie noteikti ir „labāki” par lidmašīnu ar pilotu. Tiem nav vajadzīgs tualetes pārtraukums vai „pīppauze.” Tiem nevajag ēst vai dzert. Dūcējs gaisā var palikt tik ilgi, cik to ļauj baterijas, un mūsdienās, kad baterijas var uzlādēt arī ar saules gaismu, tas principā nozīmē, ka aparāts var palikt gaisā ja nu ne gluži mūžīgi (jo, protams, nodils arī pārējās detaļās), bet ilgi gan. Amerikāņi šos dūcējus izmanto dažādām vajadzībām, jo tie ir aprikoti ar ļoti smalkām kamerām, kuŗas kādam, kas sēž Vašingtonā, var konkrēti parādīt, kas atrodas uz zemes zem aparāta, pat ļaujot identificēt atsevišķus cilvēkus (Bin Ladena gadījumā šaubas bija tāpēc, ka pats terorists nekad neizgāja ārā no savas mājas, bet, ja retu reizi izgāja gan, tad vienmēr ar apsegtu galvu, lai viņu nevarētu atpazīt).

Vispār robotiem militārajā un arī civilajā jomā var būt daudzveidīgs pielietojums. Ja ir sabrukusi ēka, mazi robots var izložņāt pa drupām daudz veiklāk nekā cilvēks. Robots var palūrēt aiz stūŗa, vai cilvēks tam seko. Tāds robots patlaban defilē pa Marsa virsmu un sūta uz Zemi tādas attēlus, kādus cilvēkam būtu neiespējami iegūt.

Taču militārajiem dūcējiem ir arī cita funkcija, un tā ir izrādījusies strīdīga esam. Proti, dūcēju var arī aprīkot ar ieročiem, un ja tas cilvēkam Vašingtonā ir rādījis, ka uz Zemes atrodas kāds terorists, attiecīgajam cilvēkam atliek piespiest vienu podziņu, un dūcējs cilvēku nogalina ar ļoti precīzu šāvienu. Protams, ne vienmēr tas izdodas. Nācies dzirdēt par aparātu, kas bombardējis nevis teroristus, bet kāzu viesus vai arī kādu skolu, slimnīcu. Militārie tehnologi dara visu iespējamo, lai šādus ieročus padarītu arvien precīzākus, un nav šaubu, ka tie vairs nenogalina tik daudz cilvēku, kā tas bija, piemē-

ram, ar Bagdādes bombardēšanu otrā Irākas kara laikā, nemaz nerunājot par to, kas Otrā pasaules kara laikā notika Drēzdenē, Berlīnē, Londonā un, protams, bēdīgi slavenajās Hirosimā un Nagasaki. Taču reizēm misēklis gadās gan.

Galvenais jautājums gan nav par precizitāti, bet gan par to, ka amerikāņi ir uzņēmušies tiesības vienus pusīgi nospriest, ka, lūk, šis cilvēks ir terorists un tāpēc likvidējams. It īpaši būtiski tas ir kļuvis tajos pāris gadījumos, kad mērķis ir bijis ASV pilsonis, kā tas gadījās ar musulmaņu garīdznieku Anvāru al-Aulaki un divas nedēļas vēlāk ar viņa 16 gadus veco dēlu Abdulrahmanu. Abos gadījumos tika izmantoti bezpilota lidaparāti, un abos gadījumos cilvēks gāja bojā.

Šis jautājums ir sarežģīts arī tāpēc, ka tas nozīmē, - Amerikas Savienoto Valstu valdība var piespriest nāves sodu kādam cilvēkam, arī ASV pilsonim, bez jebkāda juridiska procesa jeb tiesāšanas. To, cik tas ir piņķerīgs jautājums, apliecina notikums ar bēdīgi slaveno Gvantanamo cietumu. Demonstrēdams liberālu attieksmi, pašreizējais ASV prezidents Obama kādreiz daudz runāja par to, ka cietums būtu slēdzams un tajā ieslodzītie tiesājami ASV militārās vai civilās tiesās. Cietums nav slēgts, tiesāti šie ļaudis netiek. Un nu tas pats prezidents acīmredzot ir konstatējis, ka nav jēgas ķēpāties ar cilvēka notveršanu, transportēšanu, ieslodzīšanu un barošanu - daudz vieglāk ir vienkārši viņam pakal nosūtīt bezpilota lidaparātu, kas uzmetīs bumbu uz galvas. Pagājušajā nedēļā pēc informācijas noplūdes Baltais nams bija spiests Kongresam nosūtīt dokumentus, kuŗos ir šī procesa juridiskais pamatojums, ar tiem var iepazīties tikai abu palātu Izlūkošanas komiteju pārstāvji, plašākai sabiedrībai vismaz pagaidām par tiem uzzināt nav lemts.

Tas laikam nozīmē, ka mēs, „vienkāršie” ļautiņi, par visu to varam spriest vienīgi no emociju un sirdsapziņas viedokļa. Lieki teikt, ka neviens no mums nebūtu priecīgs dzīvot valstī, kuŗā par cilvēka dzīvību tiesīgs spriest režīms viens pats. Dūcēju izmantošana, it īpaši pret pašas Amerikas pilsoņiem, nūdien raisa pavisam nopietnus jautājumus par to, kas tad *Štatos* isti notiek? Tieši tādas pašas jautājumus, kādus nācās uzdot pirms gadiem desmit, kad kļuva zināms, ka ASV prezidenta Buša jaunākā laikā bruņotie spēki nežēlīgi spīdzināja cietumniekus Irākā un citur. Neko īpaši pozitīvu par Ameriku kā demokrātijas un tiesiskuma citadeli tas neliecināja, un tas sakāms arī par bezpilota lidmašīnām.

Un tomēr man šķiet, ka dūcēju izmantošana ir pamatota, jo kara laikā neviena valsts nevar garantēt, ka notiks tiesas process, kuŗa laikā katrs cilvēks paspēj pierādīt, ka viņu nu gan nevajadzētu bombardēt. Terorisms pasaulē tomēr ir karš, un laikā, kad daudzviet uz mūsu planētas ir cilvēki, kuŗi cenšas radīt pēc iespējas lielāku kaitējumu Amerikai (vai arī, piemēram, Izraēlai), šķiet loģiskāk viņus notvert ar robota nekā ar specvienības palīdzību. Minētais A. al-Aulaki tomēr bija valsts nodevējs. Protams, arvien var jautāt, kam būtu piešķiramas tiesības lemt par dūcēju izmantošanu - ASV prezidentam vai Centrālās izlūkošanas pārvaldes vadītājam, vai varbūt tomēr nepieciešama Kongresa vai tiesu iesaistīšana. Taču galvenais tomēr ir tas, par ko rakstīju komentāra sākumā. Teroristi pat ļoti cer kādreiz iegūt kodolieroči. Būdam dziļi pārliecināts par tiesiskuma nepieciešamību, es tomēr vēlos, lai viņi tiktu likvidēti, pirms kodolierocis nonāk to rokās.

Kārlis Streips

Kas notiek Latvijā?

Diskusija pie redakcijas apaļā galda

Laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* redakcija pie apaļā galda uz diskusiju par aktuāliem jautājumiem Latvijas politikā un tautsaimniecībā aicināja žurnāla *Ir* redaktore vietnieku *Paulu Raudsepu*, apskatniekus *Ojāru Celli* un *Kārli Streipu*. Diskusiju vadīja laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* galvenā redaktore *Ligita Kovtuna*, pierakstīja *Pēteris Karlsons*. Fotografēja *Imants Urtāns*. Diskusija notika Benjamiņu nama Kamīnzālē.

Par plūsiem un minusiem aizvadītajā gadā

Ligita Kovtuna: *Redakcijas pasts un sarunas ar mūsu lasītājiem liecina, ka ārzemju latviešu vidū vairāk iecienīti ir tie apskatnieki, kuŗi nākuši no viņu vidus, bet uzticība Latvijas „iedzimtajiem” kritusies. Tāpēc nolēmām, ka sarunas risināsim šādā sastāvā un aicināsim katru no jums izteikt savas domas par aktuālākajiem notikumiem Latvijā aizvadītajā gadā politikā un tautsaimniecībā. Kādi bijuši sasniegumi, un kas varbūt nav izdevies tā, kā bijis iecerēts?*

Pauls Raudseps: Manuprāt, svarīgākais notikums Latvijā aizvadītajā gadā – izdevās pārvarēt krīzes posmu. To apliecina Starptautiskā valūtas fonda pārstāvju ziņojumi un mūsu valdības pārskats par priekšlaicīgu aizdevuma atmaksas sākšanu. Ļoti veiksmīgi pārdotas valsts parādzīmes ar viszemāko likmi. Tas norāda, ka starptautiskie valūtas tirgi Latvijai uzticas vairāk nekā, piemēram, Spānijai vai Itālijai, krietni vairāk nekā Grieķijai un Portugālei vai Īrijai. Tas ir ļoti nozīmīgi Latvijai. Tas liecina, ka esam izkļuvuši no bedres un varam domāt, ko darīt tālāk.

Par lielāko neveiksmi varētu uzskatīt neizpratni – ko mums darīt tālāk? Pērn *Vienotība* nodokļu politikā par savu prioritāti bija izvirzījusi ienākuma nodokļa un neapliekamā minimuma summas (*non-taxable minimum*) paaugstināšanu, bet tas netika izdarīts.

Ekonomiskās krīzes laikā šī summa tika samazināta no 90 uz 35 latiem, vēlāk to atkal paaugstināja, taču kopumā tā nav paaugstināta kopš pirmskrīzes līmeņa. Tas nozīmē, ka mums joprojām ir ļoti daudz cilvēku, kas strādā par ļoti zemu algu, līdz ar to nodokļu slogs uz viņiem gulstas daudz smagāk nekā uz cilvēkiem, kuŗi saņem lielāku algu. Otrkārt, Latvijā vēl aizvien ir liels bezdarbs, cilvēkiem nav motivācijas iekļauties darba tirgū. Nākamajos gados Latvijas lielākais izaicinājums ir veidot efektīvu politiku, lai paplašinātu darba tirgu, tajā iesaistītu cilvēkus. Nepieciešams samazināt nevienlīdzības plaisu sabiedrībā, kas ir ļoti liela. Jo ir arī skaidrs, ja nebūs darba vietu, tad emigrācijas plūsma nenoplaks, cilvēku skaits Latvijā samazināsies. Svarīgi ir ne tikai, lai cilvēkiem būtu nauda kabatā, bet arī lai latviešu tauta turpmāk augtu un dzīvotu savā valstī.

Ligita Kovtuna: *Ko jūs domājat par veselības aprūpes piesaisti nodokļiem?*

P. R.: Es par šo priekšlikumu esmu skeptisks. Nedomāju, ka tas atrisinās tās problēmas, kuŗas bija domāts risināt. Ēnu ekonomikas apstākļos cilvēki saņem minimālo algu un kaut ko „pa virsu”. Veselības ministrijas programma diem-

žēl neveicinās papildu ienākumu legalizēšanu. Turklāt, no ministrijas neesmu dzirdējis pārliecinošus argumentus, kuŗa grupa varētu izkrist pa tām programmas „šķirbām”, kas radušās aploksņu algu izveidotajā situācijā.

Ilgstoši bezdarbnieki, kas, protams, nodokļus nav maksājuši vispār, nekvalificētos, bet būtu citādi kaut kā šai aprūpē jāpatur. Te sevišķi smagi būtu skarti gados vecāki cilvēki.

Viņiem ir grūti atrast darbu. No valdības pārstāvjiem esmu dzirdējis vienu no argumentiem: cilvēki, kas aizbraukuši prom un brauc atpakaļ, izmanto mūsu veselības aprūpes sistēmas pakalpojumus. Nav jau datu, kas to apliecinātu, tas ir tikai pieņēmums. Tā nav tik liela problēma, lai šādā veidā to risinātu.

L. K.: *Lietuvā veselības ministrs ir bijušais iekšlietu ministrs. Dzir-dēts, ka viņš guvis lielus panākumus ēnu ekonomikas apkaŗošanā. Mūsu veselības ministre Ingrida Cīrcene šo faktu izmanto par ļoti spēcīgu argumentu, tas esot pozitīvs paraugs.*

P. R.: Nu jā, viņi paši „ceļ savu asti”. Žurnālā *Ir* bija raksts par to, esmu lasījis arī, ka nav tik nepāšaubāmi skaidrs, ko tas viņiem [Lietuvā] deivs.

Kārlis Streips: Varbūt ir tā, ka tie, kuŗi nebija maksājuši nodokļus, netika pie veselības aprūpes un... nomira?

P. R.: Ja mērķis ir palielināt finansējumu veselības aprūpei, tad tas ir jāpalielina, bet šeit ir milzums daudz neatbildētu jautājumu, kas saistīti ar šo programmu. Es baidos, ka būs tūkstošiem cilvēku, kuŗi cietīs nepelnīti. Kas attiecas uz ēnu ekonomiku, tad, ja cilvēks strādā par minimālo algu un tikpat saņem aploksnē, tad, šā vai tā viņš saņem tos pašus labumus. Tas nemazina ēnu ekonomikas komponentu! Mums nav daudz cilvēku, kas strādā bez darba līguma un neko valstij neuzrāda. Pārsvārā cilvēki strādā par minimālo algu un kaut ko saņem „pa virsu”.

Ojārs Celle: Runājot par valsts augšupejas iemesliem pārgājušajā gadā, pirmām kārtām jāmin eksports. Pēc statistiķu aprēķiniem, šajā jomā sasniegti jauni rekordi un tie parādījušies visai negaidītās formās. Atradušies uzņēmēji, kas uzgājuši jaunas nišas ne tikai Eiropā, bet arī visā pasaulē un sākuši enerģiski darboties. Domāju, ka tas ir vērtīgākais, kas pērn Latvijā saimnieciskā ziņā noticis. Krietni sarucis lielais bezdarbnieku skaits, vairāk nekā par trešo daļu no tiem, kuŗi bija bez darba.

P. R.: Strādājošo skaits palielinājies par 30 000. To apliecina arī aģentūras *Eurostat* dati.

O. C. Ir notikuši uzlabojumi arī citās dzīves jomās. Tas tāpat parādās statistikā. Piemēram, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem

Latvijas iedzīvotāji nopirkuši vairāk jaunu automašīnu. Valdība gadu nostrādājusi bez lieliem klupieniem. Politikā vērojama iecietība un sadarbšanās. Valdības koalīcijas partijas gan strīdas, bet tad atkal atrod kopīgu valodu. Nopietnu krīzi kašķi nav izraisījuši. Ja pavērtējam ministru darbu, tad gan drusku jābrīnās, kā viņi spējuši noturēties kopā, ja salīdzinām *Vienotības* ministrus ar Reformu partijas un Nacionālās apvienības ministriem. Lielākas domstarpības sākusās tikai tagad. Kaut kas esot jāgroza. Jautājums ir – kuŗš ministrs kritīs, kuŗš tiks nomainīts.

Reformu partija Saeimā ienāca ar lielu deputātu skaitu, taču tagad aptaujās tās reitings ir tikai 3% - 4%. Interesanti, vai ne? Tikai ir bažas par šīs partijas dzīvotspēju. Tajā pašā laikā RP ir vairāki enerģiski ministri, kas veic reformas, kaut arī sasteigtīgi un ne sevišķi pārdomāti. Neveiksme ir vilcienu skandals, *airBaltic* lieta, vispār jautājumi saistībā ar Satiksmes ministriju. Ministrs Aivis Ronis iepriekš nevienā partijā nebija darbojies, šķita, ka viņš it kā stāvētu malā un atbildību uzvēlis kādam citam. Valdības vadītājam tomēr bija no Roņā jāprasa, lai viņš savā resorā ievieš kārtību. Šķiet, Roni neinteresēja zemu atalgots darbs. Šai neveiksmei var būt tālejošas sekas tautsaimniecībā. Ārzemju tūristiem mēs rādām mūsu skaisto zemi, taču, braucot pa Latvijas ceļiem, viņu automašīnas tā krātās, ka viņi skaistumu nemaz nespēj izbaudīt.

K. S.: Lūk, būtu laba reklāma Latvijai: piedzīvojiet zemestrīci bez istām briesmām!

O. C.: Latvija nevar savest kārtībā savu militāro jomu. Nevaram izpildīt Eiropas Savienības prasību – no valsts budžeta 2% atvēlēt armijas vajadzībām. Nesen mūsu ziemeļu kaimiņi igauņi kritizēja mūsu militāristus un teica, ka būšot jānocietina dienvidu robeža pret potenciālajiem iebrocējiem, jo Latvija nespēšot viņus aizsargāt. Taču, nopietni runājot, ir zināms, ka Krievija un Baltkrievija kopā rīko militārās mācības un domā, kā atbrīvot Baltiju no Rietumu invāzijas.

P. R.: Šogad pie mums ar NATO palīdzību arī būs lielas militārās mācības ar mērķi būt gataviem novērst potenciālās problēmas.

O. C.: Protams, NATO ģenerālsekretārs Andersss Fogs Rasmuss zina mūsu problēmas. Latvijā pag. gs. 20. – 30. gados militārais budžets bija lielākā daļa no valsts budžeta salīdzinājumā ar izglītību. Taču neviena lode pret iebrocējiem netika izšauta, jo Latvijas armijai to neļāva darīt. Tāpēc jā-jautā, vai armija vajadzīga tikai parādēm un augstu viesu sagaidīšanai vai arī tai ir kāda cita nozīme. Liela loma valsts aizsardzībā varētu būt Zemessardzei, kas

tagad atstāta novārtā. Pirmajos Latvijas neatkarības gados zemes-sargiem bija savs stābs, bataljons gandrīz vai katrā apriņķī. Tagad gan sākuši domāt un runāt, ka armijai papildspēki būtu jāmeklē jauniešu vidū.

Pirms diviem gadiem mums bija tautas skaitīšana, notiek rezultātu sakopšana un analizēšana. Latvieši un citu tautību pārstāvji bēg projām no savas valsts. Labā ziņa ir tā, ka nedaudz uzlabojusies demogrāfiskā situācija. Latviešu skaits palielinājies proporcionāli attiecībā pret cittautiešiem. Tagad apmēram ir tā, kā bija igauņiem viņu valsts atjaunošanas sākumā. Pag. gs. 30. gadu otrā pusē latviešu Latvijā, ieskaitot Abreni, bija 75%, bez Abrenes – 77%. Tagad esam pārsnieguši 60 procentu robežu salīdzinājumā ar 52%, kas bija 80. gadu beigās. Desmit procentu pieaugums mums ir liels ieguvums.

K. S.: Tas, kas notiek lielajā politikā, valdošajā koalīcijā, ir ļoti un slikti. Tautsaimniecībā aizvadītais gads bija diezgan garlaicīgs – nebija ne lielu satricinājumu, ne izlēcienu. Esam tikuši tik tālu, ka Māstrichtas kritēriji ir apmierināti, varēsim ieviest eiro, inflācija ir zema utt. Ojārs jau minēja, kas notiek, ja Saeimu izslauka ar lielu slotu.

Šeit būtu vietā salīdzinājums ar Ameriku. 1994. gadā republikāņi pēkšņi pārņēma vadību. Tad atradās daudzi, kuŗi nāca ar saviem principiem, taču visi izgāzās kā veca sēta. Tāpēc ka nezināja, ko īsti darīt. Latvijā ir tas pats. Visi pieredzējušie Saeimas deputāti ir opozīcijā –

Saskaņas centrs un *Saskaņas centrs* plūs *Vienotība* pozīcijā. *Saskaņas centrs*, *zaļie zemnieki* un *Vienotība* ilgstoši darbojas Saeimā, un līdz ar to šīm partijām ir pieredzējuši politiķi. Salīdzinājumā: Reformu partija un Nacionālā apvienība ievēlēja lielu skaitu cilvēku bez jēlkādas politiskas pieredzes (piedāvām NA vēlētajiem naski svītrojot laukā tos, kas bija no *TB* gala), un tas ir iemesls, kāpēc viņus viegli var „aptīt ap pirkstu”. Viņi nākuši kā aktīvisti no malas. Man nav lielu iebildumu pret to, ko dara Reformu partijas ministri. Latvijas augstākās izglītības sistēmā ir pietiekami daudz problēmu. Piemēram, „iesūtošana”. Paldies ministram Robertam Ķīlim, kas ķēries pie reformām! Labklājības ministre Ilze Viņķele pareizi runā par dzimumu situāciju. Latvijas sabiedrība ir iesūnojusi, mēdzam izlikties, ka dzīvojam viktorriāņu laikmetā, ka nav ne geju, ne lesbiešu, ne sieviešu tiesību, ne tumšādainu cilvēku. Nacionālā apvienība mēģina atrast sev nišu, jo „mēs esam latvieši” vairs „nestrādā”. *Tēvzemieši* sākuši ķerties klāt pilnīgi absurdiem jautājumiem Eiropas kontekstā, tostarp par abortu aizliegšanu. Tur viņi „danco” vienā solī ar satrakotajiem Amerikas

konservatīvajiem kristīgajiem republikāņiem. Eiropā šis jautājums jau ļoti sen ir atrisināts.

Viena no Latvijas politiskās dzīves lielajām problēmām ir „deķa vilkšana katram uz savu pusi”. Vispiltāk to redzēsim pašvaldību vēlēšanās jūnijā. Būs viens *Saskaņas centrs*, un, kā vienmēr, – „kur ir septiņi latvieši, tur astoņdesmit trīs latviešu partijas”. Es neticu, ka tās trīs lēdijas – Ēlerte, Broka un Antāne kaut ko varēs izdarīt pret Ušakovu, kas jau drīz ļaus visiem autobusā braukt par velti... Ušakovs ir pietiekami populistisks, un populisms sitīs augstu vilni.

O. C.: *Gods kalpot Rīgai* ir prokrieviska latviešu partija.

K. S.: Bet viņiem būs viens kandidātu saraksts. Tas ir *Saskaņas centrs* plūs *aprītais* Šlesera „biznesa projekts”, kas nebūtu pārāk nopietni ņemams. Mani tracina latviešu nespēja saprast, ka politikā ir kopīgas intereses. Var jau gadīties, ka visas mazās partijas Rīgas domē iegūs 31 vie-

Pauls Raudseps

tu, bet tikpat liela ir iespējāmība, ka tas nenotiks. Ne tikai koalīcijas trīs valdošās partijas nav spējušas sanākt kopā, bet pat Zaļā partija ir atdalījusies no *Zaļo* un *Zemnieku* savienības un katrā atsevišķi nāks ar savu kandidātu sarakstu. Vairākas partijas nepārvarēs piecu procentu barjēru, to balsis proporcionāli tiks sadalītas tām partijām, kuŗas būs pārvarējušas šo barjēru. Līdz ar to notiks tas pats, kas bija 11. Saeimas vēlēšanās. Tie, kas balso par vistrakākajām idejām, patiesībā atbalsta *Saskaņas centru*. Tas ir nožēlojami, jo SC tādējādi iegūtu proporcionāli lielāku deputātu skaitu uz barjēras nepārvarējušo partiju rēķina.

No vienas puses, pašvaldību joma ir vairāk ekonomika nekā politika. Bet patlaban Rīgas domē ir ļoti daudz *šmuces*, taču Ušakovs un viņa vietnieks Ameriks tikai smaida. „Nē, nē, mums viss ir kārtībā!” Interesants ir fakts, ka no Ušakova aizgājusi viņa preses sekretāre un „pelēkā kardināle” Anna Kononova. Runā, ka viņa tagad kļūšot par padomnieci Reformu partijā. Tas šķiet prātam neapņemt. Šī politiskā sīkmanība tracina.

(Turpinājums 7. lpp.)

(Turpināts no 6. lpp.)

Cīņa par eiro (euro)

L. K.: *Latvijā tagad virmo kaislības par eiro ieviešanu. Valdība izvērsusi plašu kampaņu par Latvijas iestāšanos eirozonā. Sabiedrībā notiek rosīga viedokļu apmaiņa. Daudz diskutē par bijušās valsts kontrolīeres Ingūnas Sudrabas teiktajiem vārdiem, ka Latvija līdz ar eiro ieviešanu zaudēs daudz no savas neatkarības.*

K. S.: Sudrabas kundze astoņus gadus bija cienījamā darbā – valsts kontrolīeres amatā. Sabiedrībā viņa ir ļoti cienīta un uzklaušīta. Kamēr Sudraba bija amatā, viņa izteicās pozitīvi par eiro ieviešanu, tagad runā citādi. Šķiet, zaudējusi skaidrus orientierus, uz kuriem virzīties tālāk. Prasa sabiedrībai padomu, ko darīt turpmāk. Jautājums nav tik daudz par Sudrabas kundzi kā par to, ka valsti valda demagoģija par eiro ieviešanu. Arī zaļzemnieki un citu partiju pārstāvji runā līdzīgi Sudrabai – ie-

mentiem, jāatrod līdzsvars. Eiropas Komisija katru gadu izveido Eiropas barometru (Eiropas barometrs – Eiropas Parlamenta Informācijas birojs – red.), kur tiek apskatīti ļoti daudzi jautājumi, arī par eiro valūtu. Tiek pētīta iedzīvotāju attieksme pret eiro tajās valstīs, kur tas vēl nav ieviests. Tur ir divi ļoti būtiski rādītāji. Viens no tiem – ko eiro ieviešana katram iedzīvotājam nozīmē personiski. Latvijā vairāk atbilžu ir bijušas pozitīvas: personiski tas būtu labi. Attiecībā uz valsti – vairāk ir negatīvu atbilžu. Tiek arī jautāts, cik lielā mērā jūsu nacionālā valūta ir saistīta ar jūsu valsts nacionālo identitāti. Sešdesmit procenti aptaujāto atbildējuši, ka latu saista ar savu valsti un to uztver ļoti emocionāli. Tas ir liels sasniegums, ka mums izveidojusies tāda attieksme pret savu latu, kas ir latvietības simbols. Parasti ar vārdu „nauda” apzīmējam kaut ko sliktu, netīru. Līdzīga, ļoti pozitīva attieksme pret latu vērojama arī ārzemju

nomiskā krīze. Pagājušā gada aprīlī Eiropas Centrālā banka pateica, ka darīs visu, lai nosargātu valūtu. Ekonomiskās problēmas tik ātri netiks atrisinātas, taču esmu pārliecināts, ka eiro būs un nekas ar valūtu nenotiks. Maz tiek skaidrots, kādi būtu labumi no eiro ieviešanas. Proti, likvidēsies valūtas maiņas izmaksas, kas ikdienā ir pietiekami lielas. Un, ja kāds *palaiž pili* par lata devalvāciju un visi skrien uz valūtas maiņas punktiem, tad tas uzņēmējiem rada lielu nedrošību. Ja valsts ir eirozonā, Eiropas Centrālā banka var sniegt palīdzību tām bankām, kuŗas nonākušas īslaicīgās finanŗu grūtībās. Ja mēs būtu bijuši eirozonā, tad valstij nebūtu vajadzējis glābt *Parex* banku. Eiropas Centrālā banka būtu palīdzējusi.

O. C.: *Parex* bankas glābšana bija liels skandals, kas joprojām nav līdz galam izpētīts.

P. R.: Daudzi uzņēmēji saka: tāmums ir izdevīgi tirgoties ārpus Eiropas. Braucam uz Ķīnu, Indo-

tīšām izkārtoja, lai viņam nebūtu jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis par iegādāto automašīnu. *Vienotība* izlikās neredzam krāpšanos, kaut gan jau iepriekš bija piedzīvots nepatīkams notikums ar deputātes Lolitas Čigānes no ārzemēm vestajiem lakatiņiem. *Vienotība* pārrauga Satiksmes ministriju ar savu bezpartejisko ministru Aivi Roni. Vispirms tika noslēgts līgums ar uzņēmumu Spānijā, bet pēc tam sāka domāt, vai tas ir bijis vajadzīgs. Tā nav nopietna attieksme pret valsti un politiku. Ronis vienpersoniski iecēla lidostas *Rīga* valdes priekšsēdi, jo *neticot konkursiem*.

Politīķi apgalvo, ka viņi ir par godīgumu, taču patiesībā ir citādi. Jēdziens „godīgums” tiek devalvēts. Par negodīgiem politiķiem plašsaziņas līdzekļos tiek rakstīts un runāts kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas. Ir tikai viena politiskā joma, kas nav pārstāvēta, – tradicionālais liberālisms, resp., iestāšanās par maksimālu individa brīvību, valsts neiejaukšanas ekonomiskajā dzīvē, par privilēģiju atcelšanu, utt.

P. R.: Negribētos tev pilnīgi piekrist. Situācija pēc 11. Saeimas vēlēšanām ir mainījusies. Pieņemti vairāki lēmumi, kas pirms vēlēšanām nebūtu iespējami. Ir atklātie balsojumi, KNAB priekšnieks iecelts konkursa kārtā... Jāatzīst, ka paiets nopietns solis uz priekšu Latvijas politiskajā telpā. Slesera un Šķēles partijas nozudus no politiskās arēnas. Vide ir uzlabojusies.

K. S.: Par visu to sāksu priecāties tikai tad, kad *Vienotība* un Reformu partija atzīs savas kļūdas. Dzintaram Zaķim skandala brīdī vajadzēja iet prom no Saeimas. Atcerieties, ka Zviedrijā latvieti Laila Freivalde atstāja tieslietu ministres amatu tikai tāpēc, ka bija nopirkusi dzīvokli neatbilstoši savas partijas nostādņēm.

Es gribu dzīvot normālā, godīgā, tiesiskā valstī. Taču nevaru mierīgi skatīties uz *Zaļo* un *Zemnieku* savienību, kas smagos noziegumos apsūdzēto Aivaru Lembergu gribēja virzīt uz Ministru prezidenta amatu. Tāpat nevaru skatīties uz *Saskaņas centru*, kas ir Kremļa filiāle šeit. Man netik siksikpartijas, kas nevar būt nopietni spēlētāji politikas lauciņā. Nacionālā apvienība (*Visu Latviju/Tēvzemei un Brīvībai/LNNK*) mani dara bažīgu, jo tā ir aizspriedumaina un tai ir ļoti šauri mērķi, kuŗiem ar Latvijas nākotni nav nekāda sakara. Neticu arī, ka pēkšņi kāds varētu atjāt uz balta zirga un ar kaut ko pārsteigt.

P. R.: Kārli, tu esi audzis Čikāgā, es – Bostonā. Atceros, ka par pilsetas mēru netika ievēlēts cilvēks, kamēr viņš sēdēja cietumā, taču Masačusetas pavalstī tika ievēlēts amatā, sēdēdams cietumā... par korupciju.

K. S.: Arī Čikāgā ir bijuši tādi gadījumi.

O. C.: Latvijas demokrātija demokrātizējas. Lēnā garā tā kļūst dziļāka, likumi tiek pārrakstīti tā, kā tiem jābūt. Tas ir grūts process, jo likumi jāatsijā no visu speciālo interešu radītajiem robiem, caurumiem un iemontētām priekšrocībām.

Jāievēro vēl divi aspekti. Pirmais – paaudžu maiņa. Latvijas neatkarību *mantoja* kompartijas cilvēki. Viņi palika vadībā, taču tagad gandrīz visi ir izbiruši laukā.

Pirmaiņu gados bija jāzaug jaunajiem. Nu nāk trešā paaudze. Tā varētu būt pavisam citāda, jo viņiem nav nekā no vecās bagāžas. Daudz kas mainīsies, kad viņi pārņems varu. Jauno politiķu vidū ir daudz nacionālpatriotiski noskaņotu cilvēku, kuŗiem nepiemīt lielummanija un plātība. Viņiem patriotisms ir sirdī. Viņi ir ļoti svarīgi Latvijai.

K. S.: Bet tas ir arī bīstami, ka viņi domā citādi. Pirms kāda laika viens no partijas VL/TB/LNNK biedriem, 22 gadus vecais Jānis Dombrova atzina, ka tas esot loģiski, ka Nacionālā apvienība ievēlētu Saeimā. Tāpat esot arī Ungārijā un Zviedrijā. Tad mums jāskatās, kas notiek Ungārijā, Zviedrijā un arī Nīderlandē. Šajās valstīs radušās rasistiskas politorganizācijas. Tā ir nacionālisma sliktā puse.

O. C.: Ja cilvēku izolē no politiskās dzīves un neļauj viņam līdzdarboties, viņš radikālizējas. Raivis Dzintars un viņa kompanija ir uz *urrā*, bet vai dzīsim viņus ārā? Saeimā viņi redz reālīti un drīzāk kļūs miermīlīgāki nekā radikālizēsies.

K. S.: Vai tu gribi teikt, ka Saeimā vajadzētu laist iekšā Aivaru Gardu un viņa atbalstītājus?

O. C.: Nu, nē jau. Tikai vajadzētu cienīt tās astoņas balsis, nevis ar prastu gājienu viņus izgrūst laukā.

Par valodu, lasīšanu, avīzēm

K. S.: Pērn gandrīz pilnīgi tika „apbērēts” jēdziens „Brīva, neatkarīga un profesionāla žurnālistika Latvijā”. Tas, kas noticis *Dienā*, ir ārpriekš. Tur valdes priekšsēdis tagad būs cilvēks, kas gandrīz iznīcināja Latvijas Televīziju, par redaktoru kļuvis cilvēks, kas ir sociologs, nevis žurnālists. No programmas *Panorāma* aizgājuši labākie žurnālisti, kopš ilgāka laika pazuduši gandrīz visi analitiskie raidījumi. Būtībā palicis žurnāls *IR* un Latvijas Radio. Arī Amerikā avīzes pamazām tiek *apbērētas*, jo iestājies timekļa laikmets. Bēdīgs ir latviešu valodas stāvoklis. Timekli neviens neko nerediģē, valoda degradējusies un devalvējusies. Manu studentu iesniegtie darbi ir tādi, it kā viņi latviešu valodu būtu mācījušies pirms simt gadiem Afrikā un latviski nav runājuši vispār. Bet viņi taču ir beiguši vidusskolu un iekļuvi universitatē! Timekļa dominānce liecina, ka jauniesi mūsdienās vairs nelasa. Līdz ar to viņiem zudusi valodas izjūta, viņi nezina, kā rakstījusi Brigadere, Blaumanis, Rainis, viņi nezina, kā raksta Gundega Repše un citi mūsdienu rakstnieki. Viņi lasa tikai to, ko redz timekli. Un tomēr mums nav jābaidās, ka latviešu valoda varētu pazust. Ja kādam par valodas likteni jābaidās, tad tie mūsu valstī ir libieši. Palikuši jau vairs tikai seši šīs valodas prātēji. Latviski prot runāt pusotrs miljons. Kaut kas līdzīgs notiek arī Amerikā, angļu valodas kvalitāte krītas.

O. C.: Jā, avīžu lasītāju skaits samazinās, bet esmu ievērojis, ka toties pieaug žurnālu popularitāte. Iznāk daudz žurnālu, un nemaz nav slikti, ka tos lasa vairāk nekā avīzes. Ko tas liecina? Vairāk to, ka ar avīzēm cilvēki nav apmierināti.

(Turpinājums 9. lpp.)

Ojārs Celle

Kārlis Streips

viēšot eiro, atdosim pēdējo kripatiņu suverēnitātes. Te jājautā – vai Vācijā kāds jūtas mazāk vācīskis, ka vairs nav *doičmarku*, vai Francijā kāds jūtas mazāk francīskis bez frankiem? Latviešiem tradicionāli ir skepse pret visu. Galu galā – Latvijas iestāšanās dokumentos BIJA runa par eiro ieviešanu, ja būsīm ES dalībvalsts! Nav iemesla neticēt Eiropas Centrālajai bankai, ka kredīti kļūs lētāki, ka lētāk būs pārfinancēt valsts parādu utt. Cilvēkiem būtu jāsaprot, ka nekas jau nemainīsies no pirmās nakts uz nākamo rītu, vienīgi mainīsies naudas nosaukums. Lats pret eiro tiks mainīts atbilstoši bankas noteiktajam kursam, kas ir nemainīgs sešu gadu garumā. Vairāk cenas nākamajās nedēļās pacelsies, bet tas būs tikai nedaudz, tā notiek visur, jo noapaļošana tiek veikta „uz augšu”. Dzīvosim tālāk tāpat, kā esam dzīvojuši. Emocionāli jau ir žēl lata, jo tā ir „smuka” nauda. Pēc eiro ieviešanas lats kļūs par suveniru, tāpat kā tas ir ar Ulmaņlaiku pieclatnieku. Būtu liels neprāts atrasties ārpus eirozonas, kad kaimiņi igaunī jau tur ir iekšā.

P. R.: Bieži vien emocijas ņem virsroku pār racionāliem argu-

latviešu mītnes zemēs. No vecā pieclatnieka taisīja rotaslietas, to glabāja kā ģimenes relikviju. Tāpēc „emocionāla nots” attiecībā uz eiro ir ļoti spēcīga. Manā ieskatā Saeimas opozīcijas deputāti pret eiro ir nevis tāpēc, ka viņiem būtu kāds ilgtermiņa arguments, – viņi grib sev „izsist” kādu īstermiņa labumu, runājot par to, cik bīstami ir ieviest eiro un ka vajag atteikties. Tā ir postoša politika, kuŗas rezultātā cilvēkiem tiek sajaukta domāšana.

O. C.: Neaizmirsīsim gan arī pašreizējo eiro krīzi. Zinām, ka dolars ir krīzes stāvoklī, bet eiro arī. Eiropa ir valstu savienība, eiro sistēma savā ziņā arī ir valstu savienība, kaut tai nav saskaņotas banku sistēmas un budžeta politikas.

Katra valsts rūpējas par savām interesēm, taču kopīgi visiem *jāstutē* eiro. Ir valstis (Lielbritānija, Zviedrija, Dānija), kuŗas nav eirozonā, bet kuŗām ir liela nozīme Eiropas saimniecībā. Ja eiro grib būt pasaules valūta, tad pēc iespējas drīzāk jātiek no krīzes laukā. Eirozonas vājuma punkti ir dienvidu reģiona valstis.

P. R.: Jānošķir divas lietas. Viena lieta ir neticība valūtai, otra – eko-

nēziju, tur prasa, no kurienes jūs esat. Par Latviju neviens nav dzirdējis. Kas ir jūsu valūta? Par latu neviens neko nezina. Bet, ja mēs teiksim, ka esam no Latvijas un mūsu valūta ir eiro, tad nekas vairs nav jāskaidro.

O. C.: Ir vēl viens labums, kas jāpiemin. Neesot eirozonā, pagaidām neesam līdzatbildīgi par to, kas tajā notiek, un no mums neko nevar iekasēt. Pašlaik eiro sistēma strādā ar zaudējumiem, kuŗi jāatlīdzina bagātām valstīm. Nīderlandē jau ir to sajutus.

K. S.: Nu nav gluži tā, ka mums nenāktos neko iemaksāt. Eiropas budžeta krīze nosaka mazākus ienākumus Latvijai no Eiropas un līdz ar to kaut kādas izmaksas ir arī mums. Tās gan nevar salīdzināt ar bagātajām valstīm, kuŗām eiro jāuztur un jānosargā.

O. C.: Būtībā lats jau kalpo eirozonā par papildu valūtu.

Par tiro un netiro politiku

K. S.: Emocionālītāte arī noved pie jēdziena „netirā nauda”. Īpaši tas attiecas uz partiju *Vienotība* – par tās vārdiem un darbiem. Gadījums ar deputātu Zaķi tam ir spilgta liecība. Frakcijas vadītājs

(Nobeigums)
Aija Priedīte

Projekta pētnieku grupā bija arī viens dabzinātnieks, ķīmiķis Ivars Pavasars, kas pievērsies vides aizsardzības jautājumiem un projektā pētījis šādu temu: **“Vides plānošanas instrumentu pielietojums: veiksmes un neveiksmes.”** Pavasaram projekts bija īpaši liels izaicinājums, jo eksakto zinātņu pārstāvim tikt „ie- un apskautam” no humānāro zinātņu pārstāvjiem ar pilnīgi citu domāšanu un citām metodēm, kur īpaši šajā projektā galvenie rādītāji bija kvalitatīvi, ne kvantitatīvi un statistiski, nav viegli. Pavasara problēmjautājumi skan: cik veiksmīgi darbojas pašreiz Latvijā izmantotie vides novērtējuma un prognozēšanas instrumenti, cik precīzas un pamatotas ir šo instrumentu vides pārmaiņu prognozes, un vai iedzīvotāji ar to palīdzību spēj efektīvi realizēt savas intereses?

Starpdisciplināritātes ietekmē Pavasars ir veicis ne tikai tiešos vides ietekmes pētījumus, bet arī, sadarbojoties ar pārējiem kollēģiem, izmantojis humānāro zinātņu metodes, un tas vainagojies vairākās publikācijās.

Projektā piedalījās arī divi valodnieki un viens literātūrzinātnieks. Cilvēks no malas varētu jautāt: „Ko tad tie tur dara ar laukiem?” - tomēr arī viņi ir ļoti nopietni saistīti ar lauku ļaudīm. Edmunds Trumpa un viņa asistente Anna Stepīna (abi no Daugavpils universitātes) ir pievērsu-

šies temai: **Dialektu un izlokšņu robežu izmaiņas (lingvistisko un sociolingvistisko faktoru analīze).** Viņu problēmjautājumi ir: kādā veidā dialekts var mainīties atkarībā no lingvistiskajiem (valodas sistēmas attīstība, literārās valodas ietekme) vai no ekstralingvistiskajiem (pašapziņa, sadzīves reāliju izžušana, migrācija, administratīvo robežu pārmaiņas) faktoriem, un kur atrodas robeža, kas šķīr augšzemnieku dialekta latgalisko izlokšņu paveidus? Šeit īpaši interesantas ir izmantotās metodes: starpdisciplinārās (izlokšņu teritoriju kultūrvēsturiskā analīze, t.i., dažādu laikmetu karšu, vietvārdu sarakstu, draudžu sarakstu salīdzināšana, karšu slāņu zīmēšana), lingvistiskās (zilbes intonāciju audītvās analīzes jeb izvērtēšanas ar dzirdi metode, fonoloģiskās izvērtēšanas jeb teicēju viedokļu klasificēšanas metode un relatīvās kvantitātes metode). Ar fonētiskās analīzes programmu PRAAT izanalizēti vairāki tūkstoši vārdu ar dažādām zilbes intonācijām. Datorizēti pētīti patskaņu garumus un balsis slēgumu posmus aiz tiem, bija iespēja precīzi noteikt sēlisko un latgalisko areālu pētītajā teritorijā.

Trumpa un Stepīna ir pētījuši 11 novados (Daugavpils, Līvānu, Jēkabpils, Krustpils, Vārakļānu, Madonas, Lubānas, Rugāju, Cesvaines un Gulbenes novadā, kur iekļautas 22 izlokšnes), aptaujāti 264 teicēji, kas pieder pie dažādām vecuma grupām (dz. 1913.-1996. gadā). Lauku ļaudīm tika uzdoti pārējo projekta pētnieku

sagatavoti jautājumi. Rezultāti ir sakopoti unikālā monografijā **“Latviešu ģeolingvistikas etīdes”**. Par monografiju Trumpa raksta anotācijā: “Latviešu ģeolingvistikas etīdēs” tiek pētīta ar ģeolingvistiku jeb areālo lingvistiku saistīta izlokšņu, administratīvi teritoriālo un draudžu robežu problēmatika. Trīs grāmatas nodaļās jeb etīdēs ir skarti diezgan atšķirīgi ģeolingvistiskās izpētes aspekti: pirmkārt, tiek piedāvāti jauni fakti par latviešu areālo pētījumu sākumposmu (tiek salīdzinātas pirmās A. Bilenšteina veidotās latviešu dialektu kartes), otrkārt, uz kultūrvēstures dotumu fona kritiski aplūkota izlokšnes koncepcija (aprakstītas administratīvi teritoriālo vienību un draudžu robežu izmaiņas Rietumlatgalē, kas varēja ietekmēt izlokšņu robežas), treškārt, balstoties uz jaunāko dialektu materiālu, piedāvājot jaunus tā klasificēšanas veidus un metodes, Daugavas labajā krastā tiek precizēta viena no galvenajām robežlīnijām, kas šķīr augšzemnieku dialekta sēliskās un latgaliskās izlokšnes – kāpjošās un lauztās zilbes intonācijas izoglosa.”

Literātūrzinātniece Aija Priedīte aplūkojusi lauku iedzīvotājus no vēsturiskās perspektīvas, izmantojot latviešu klasisko literātūru un to salīdzinot ar kādu reālu Latvijas lauku viensētu. Pētījums **„Dzīve uz laukiem latviešu literātūrā no brīvlaišanas laikiem līdz mūsdienām”** tiek atspoguļots divdaļīgā monografijā, proti, **„Zaļās zemes dievsuniņu un likteņu lidumnieku laiki”** un **„Stuburi.**

Kādas Latvijas viensētas dzīve”.

Literātūrsocioloģiskā pētījuma pirmajā daļā galvenā uzmanība pievērsta „savam kaktiņam” un pētījumā chronoloģiski aplūkotas latviešu zemnieku šī sava zemes kaktiņa ieguves un attīstības stratēģijas, kuŗas pastāvīgi ietekmējās politiskas idejas un to ieviešana, kari un kuŗu sekas - Latvijas kultūrvides pārmaiņas. Pētījuma korpuss aptver vairāk nekā 5000 lappušu, ko veido divpadsmit reālistiskā manierē rakstīti romāni, aptverot laikposmu no zemnieku brīvlaišanas 19. gadsimtenī līdz mūsu dienām. Pētījumā nav analizētas daiļdarbu aistētiskās vērtības, bet uzmanība pievērsta starpdisciplināram skatījumam, aplūkojot viensētu iedzīvotājus, viņu mobilitāti, vērtību izpratni, konfliktu risinājumus un attiecības ar publisko vidi. Romānu fiktīvajā vidē tiek aplūkoti un analizēti tādi paši jautājumi, kādus pārējie projektā pārstāvēto disciplīnu (sociāl-antropoloģija, politoloģija, kultūroloģija, valodniecība, vides zinātne) pētnieki pēta uz vietas, lauku darbā, intervējot vietējos iedzīvotājus.

Otrajā daļā „Stuburi. Kādas Latvijas viensētas dzīve” tiek aplūkota konkrēta Latvijas viensēta. Literātūrsocioloģiskajā pētījumā “Zaļās zemes dievsuniņu un likteņu lidumnieku laiki” aprakstītie notikumi, lai arī cik reāli aprakstītu lauku dzīvi, tie ir un paliek rakstnieka radīta, daiļdarbā iemiesota fikcija. Bet kāda ir bijusi un ir latvju viensētas “istā dzīve”? Balstoties uz arhīvu, mutvārdu un rakstveida avotiem, tiek izpētīta šīs kon-

krētās viensētas dzīve no muižas laikiem līdz mūsdienām.

Projekta pētījumu rezultāti tika apspriesti forumos ar vietējiem iedzīvotājiem tajās apkaimēs, kur pētnieki uzturējušies koncentrētāk vai ilgāku laiku. Šādi tika izvēlēta Kuldīga (Kurzemē), Ozolnieki (Zemgalē), Kaunata (Latgalē) un Cesvaine (Vidzemē). Forumos piedalījās gan pētījumos iesaistītie respondenti, gan pašvaldību vadītāji un darbinieki, lielsaimnieki un sīksaimnieki, skolotāji, bibliotekāri, un katrā no forumiem bija arī kupls skaits pēdējo klašu skolēnu. Spraigās diskusijās visos forumos izskanēja, ka cilvēki nejutās uzklauti. Šai problēmai nopietni pievērsās arī Dace Dzenovska savā monografijā, - ka attīstības plānos runā par reģioniem, neizprotot, ka cilvēkam, kas tur dzīvo, tas nav kaut kāds reģions, bet ir vieta, dzīvojamā vieta, kur viņš/viņa pavada savu dzīvojamo dzīvi.

Grāmatas (monografijas un rakstu krājums) nav nopērkamas, bet būs brīvi pieejamas PDF formātā Latvijas Universitātes portālā tuvākajā laikā. Projekts ir beidzies, taču pētnieku sakrātie materiāli un gūtā pieredze noteikti tiks likta lietā vēl gadiem ilgi gan universitāšu programmās un kursos, gan referātos un rakstos. Tik intensīva pievēršanās vienai temai, turklāt ar tik vitālu nozīmi Latvijas „dzīvojamai dzīvei”, neizbēgami atstājusi nopietnu iespaidu uz zinātnieku nākotnes pētījumiem, vienalga par kādu temu tie būtu...

(Turpināts no Nr. 6)
Aleksandrs Gārša

Skolā jāiet, jāmacās Atmiņu stāsts

Viņai bija jāapkopj arī mūsu mājoklis un jāveic visādi citi saimnieciski pienākumi, tā kā daudz laika man bija iespējams pavadīt vienam. To dariju arī kopā ar vasarnīcas īpašnieka mazo meitiņu, kuŗa bija manā vecumā. Mājas lielajā dārzā izveidojām visādus dārzniecības un satiksmes projektus. Man ļoti patika staigāt pa balto, smilšaino jūrmalu, kas aizstiepās bezgalīgi Kaugurciema virzienā. Draudzenīte negribēja tik tāli staigāt, bet es pats, mazs puika, aizkļuvi kilometriem tālu. Ja bija pārāk ilgi, tad aukle bažījās, nāca mani meklēt un rājas. Kādreiz šajās pastaigās iznāca atrast daudz dzintara gabalu – vienreiz palielu, no kuŗa māte nodeva izstrādāt mazu dzintara zakīti, kas ilgi greznoja mūsu vēlākā bēgļu laika istabas.

Tālāk tajā virzienā aiz Vaivariem bija neapdzīvots mežu apvidus un kāpas un jūrmala bija tukšas. Neviena cilvēka kilometriem tālu. Tomēr, vēl būdams bērns, tur pat kuŗa laikā nezin kāpēc jutos drošs. Vislielākie prieki bija jūrā peldēt. Peldēties, pat kad laiks bija auksts vai vētrains. Šķērsām iepretim vasarnīcai bija tukšs lauks, otrpus Kāpu ielas, uz Pumpuru ielas stūŗa. Pumpuru ielas malas greznoja skaista milzu aleja, bet stūŗa laukumā zvejnieki audzēja ļoti garšīgas zemenes – sevišķi saldās „ananasu zemenes”. Pricējās, kad tās mums nopirka, bet, ja nepirka, tad tāpat kādreiz

riskējām doties zemeņu „malu medībās”. Īpašnieks - zvejnieks nodarbojās ar citām lietām un mūs nepamanīja. Ļoti gardas bija arī no zvejniekiem pirktais svaigi žāvētās reņģes un salakas, un mazie „brēlīņi”.

Vasara pagāja ātri. Par daudz ātri. Pienāca rudens. Atkal Rīga un skola. Šoreiz nācās mācīties turpat 49. pamatskolā, 3. klasē. Biju labāk „ielauzts” skolas disciplīnā, un domstarpības ar skolotāju profesiju iznāca retāk. Daži priekšmeti gan likās pārsteidzoši viegli, tāpēc sanāca garlaikoties, laikam mājskolotāja pirms gada bija pārāk labi mani mācījusi. Garlaikošanās skolā, par nelaimi, noveda pie vienas otras palaidnības. Kad tajās pieķēra, saprotams, „grēki” bija jāizpērk, šād tad pastāvot kaktā. Citādi šīs skolas gads nav atstājis nekādas sevišķas atmiņas un bija ievērojams vienīgi ar to, ka bija mans pēdējais Latvija.

Vasarā tiku atpakaļ uz to pašu irēto vasarnīcu Asaros, kur mani sagaidīja tā pati spēļu biedrene. Par nelaimi, šī vasara man nebija vairs tāda paradīze kā iepriekšējā. Kuŗa fronte bija pienākusi tuvu, un, tā kā tēvs zināja, ka ir izpelnījies būt aizvesto listē par savu brīvprātīgo kuŗošanu Latvijas Brīvības cīņās un par nacionālo stāju un darbību Sarkanajā Krustā Latvijas brīvības laikā, tad ģimenē tika pastāvīgi runāts par bēgšanu visai ģimenei zvejnieku laivā uz Zvied-

riju. Runāja ar vairākiem zvejniekiem, bet tālāk par runāšanu netika, un tā nu nekur pāri jūrai arī neaizbēgam. Manas garās pastaigas gar jūru bija kļuvošas īsas, un vasaras vidū, kad padomju armija bija izlauzusies līdz pat jūrai, kaut kur Slokas virzienā spalgi skanēja artilērijas šāviņu svilpieni un grāvieni. Brīžiem kļuva baigi, un manu bērna apziņu pārņēma bailes.

Kādu dienu atbrauca māte ar dažādām no vecsmātes mantotām dārglietām un kristalliem un divi dučiem pret medicīnisko spirtu no vācu zaldātiem iemaiņītu labākā franču šampanieša pudeļu. Daļa trauku tika norakta mazā, ar zemi segtā pagrabiņa grīdā pie vasarnīcas. Bet pārējie līdz ar divām kastēm šampanieša pie trešā cementa staba jūrmalas sētas iekšpusē kāpu smiltīs.

Kad pirmo reizi izdevās apmeklēt Latviju, tad no ielas abas vietas parādīju saviem brālēniem. Viņi pēcāk stāstīja, ka vēlā rudenī, ar mazu lampiņu, lāpstām un metalla bakstāmām rungām bruņojušies, viņi kā pirātu stāstos mēģinājuši šo mantību atrast un atrakt. Atkārtoties šo padomju laikos bīstamo operāciju svešā īpašumā vēl dažas reizes, bet sekmes kā nebijušas, tā nebijušas. Kāds laikam šo norakto mantu bija atracis un baudījis pirms viņiem.

Šī vasarnīca kaut kad padomju okupācijas laikā it kā esot nonākusi Raimonda Paula īpašumā.

Ar vecākiem 1948. gadā

Nebūtu žēl, ja šīs mūsu izcilais mūziķis aprakstos dārgumus un gardumus būtu dabūjis baudīt pats. Liekas gan, ka tos būs izdarījis kāds cits jau sen pirms viņa.

Pēc mantas norakšanas operācijas mani nākamā dienā bez liekas ceremonijas ar visām drēbī-

tēm un aukli iepakoja kaut kur noligtā smagā automašīnā, kas ar savu malkas klucīšiem baroto gāzģenerātoru elsdama, drebēdama un šķaudidama lēni un negribīgi atveda mūs atpakaļ uz Rīgu.

(Turpinājums sekos)

(Turpināts no 7. lpp.)

Kas notiek Latvijā?

Diskusija pie redakcijas apaļā galda

P. R.: Pirms gadiem piecpadsmit Latvijas avižu tirgus lielā mērā tika traumēts. Tirgū ienāca „spēlētājs”, kuŗam bija skaidrs politiskais mērķis un kuŗam nebija finansiālu ierobežojumu.

K. S.: Tas bija Mediju nams!

P. R.: Sākumā bija Preses nams, 2003. gadā tas kļuva par Mediju namu, kuŗa galvenais produkts ir *Neatkarīgā Rīta Avīze*. Viņu zaudējumi ir apmēram 10 miljoni latu. To nekad neviens nespētu izturēt, ja nebūtu kaut kāds noteikts mērķis. Kontrolējošajam oligarham nav svarīgi, cik labs ir laikraksts, kamēr viņam tas noder saviem politiskajiem mērķiem. Notika avīzes politizēšana. Nepārprotami, tās žurnālisti lobē Aivara Lemberga imperiju. Tas kaitē kopējai mediju situācijai Latvijā. Avižu tirgus ir sagandēts. Avīzēm ir grūti laiki, bet es nedomāju, ka tās pazudīs. Amerikā ir avīzes, kas spēj piedāvāt vajadzīgu produktu, ko cits nespēj, – *The New York Times*, *Wall Street Journal*, *Financial Times* un citi.

O. C.: Žurnāls *IR* būtībā ir viens no Latvijas veiksmes stāstiem. Tas iznāk un izdzīvo. Aizpilda tukšo nišu, kas bija radusies pēc *Nedēļas* apstāšanās.

P. R.: Paldies kolēģam par labiem vārdiem! Mūsu žurnāls liecina, ka nopietnai žurnālistikai ir auditorija. Taču jāievēro, cik lielā mērā tirgus ir sabojāts. Daudzi labi žurnālisti ir izdzīti no profesijas. Bet tie, kuŗi palikuši, kļuvuši tik „plāni”, ka vairs nespēj kvalitatīvi izdarīt darbu, ko viņi strādā. Liels kaitējums ir izdarīts Latvijas Televīzijai, un nav vairs vietas, kur šiem žurnālistiem izpausties. Bet, ja taps kvalitatīva žurnālistika, tad cilvēki palēnām sāks to patērēt. Jābūt ekonomiskam pamatam, taču, kā jau teicu, pēdējos gados tirgus ir pamatīgi iedragāts, avīzei svarīgie reklāmas laukumi paliek nepiepildīti.

L. K.: *Kas būtu sakāms par to žurnālistiku, kas uzrunā mūsu krievvalodīgo sabiedrību?*

P. R.: Šad tad ielūkojos krievu presē. Tā turpina to pašu ceļu, ko gājusi visu šo laiku. Raksta, ko

vēlas Krievijas vēstniecība.

O. C.: Būtībā tā ir emigrantu prese.

P. R.: Tā ir vēl mazāk ekonomiski dzīvotspējīga nekā latviešu žurnālistika. Ļoti atkarīga no cilvēkiem, kas tai dod naudu. Saldzinājumā var teikt, ka latviešu prese ar visiem saviem trūkumiem vairāk vai mazāk atspoguļo visus viedokļus. Krieviski runājošajiem un lasošajiem, tiem, kas klausās raidījumus, informācijas piedāvājums ir daudz šaurāks. Tas ir liels trūkums. Pretstatā tam, ko redzam 9. maijā pie Uzvaras pieminekļa, jāsaka, ka krievu sabiedrība nav tik monolīta, kā mēs domājam. Valstij būtu jāuzrunā un jāatbalsta tā krievu sabiedrības mazākā daļa, kas domā citādi. Tas ir nepieciešams mūsu valsts stabilitātei. Ir vērojams, un mēs par to žurnālā *IR* esam rakstījuši, ka krievi no Krievijas pārvācas uz Latviju, jo viņiem Putina režīms nav pieņemams. Šeit dzīvojošiem krieviem tas ir pārsteigums, jo viņu plašsaziņas līdzekļos nepārtraukti tiek apgalvots, cik Putins ir labs prezidents. Atbraucēji no turienes redz, cik te ir tiesiska vide, ka te ir demokrātija.

O. C.: Šķiet, krievu sabiedrība Latvijā nemaz neapzinās, cik ļoti tā te Latvijā ir asimilējusies. Kad Latvijas krievi aizbrauc uz Maskavu, tur viņus uztver kā „baltos zvirbuļus”. Saka: tu esi no *Pribaltikas*. Viņi lieto „lūdzu” un „paldies” – ir pieraduši pie labas uzvedības, kāda tur nav sastopama. Pazīstu kādu bagātu krievu jauniešu, kas var lepnī dzīvot gan Sanktpēterburgā, gan Maskavā un nodarbojas ar banku lietām. Apsvēris savu situāciju „pie Putina”, viņš tagad domā, vai nevajadzētu pārcelties uz Latviju, ņemot līdzi savu bagātību.

K. S.: Tie visi ir cilvēki, kuŗiem ir daudz naudas, lai Latvijā ieguldītu uzņēmumos vai nopirktu nekustamo īpašumu. Tas ir labi, ka uz šejieni brauc turīgie cilvēki.

P. R.: Pazīnu kādu krievu amatnieku, kas bija aizbraucis uz Maskavu, un tur viņam bija sarunāts darbs. Viņš atbrauca atpakaļ un žēlojās par tur redzēto un piedāvāja krievu vēstniecībai, lai viņi atbrauc uz Latviju, jo viņiem Putina režīms nav pieņemams. Šeit dzīvojošiem krieviem tas ir pārsteigums, jo viņu plašsaziņas līdzekļos nepārtraukti tiek apgalvots, cik Putins ir labs prezidents. Atbraucēji no turienes redz, cik te ir tiesiska vide, ka te ir demokrātija.

Izņēmums – ja pastāvīgā dzīvesvieta ir ārzemēs, bet likumā noteiktā kārtībā personai uz tās vārda ir reģistrēts nekustamais īpašums Latvijā (jābūt ie-

dzīvoto. Šis cilvēks jutās vairāk piederīgs šejieni nekā turieni.

Armija, valoda, integrācija

K. S.: Ar ko nodarbosies Latvijas bruņotie spēki, kad beigsies misija Afganistānā? Tiklīdz turieni bija daudzu kuŗavīru *funkcijas*. Arī Latvijā ir ko darīt – robežu sargāšana, kontrabandas apkarošana. Lielākā problēma ir ar jauniešiem, kas tiek iesaukti dienestā. To jauniešu skaits, kuŗi vēlas iestāties armijā, pieaudzis no 25% līdz 33%. Taču viņu fiziskā sagatavotība ir ļoti vāja, un tāpēc viņi netiek armijā uzņemti. Tās ir sekas sēdēšanai pie datora. Bērni vairs neiet spēlēt ārā. Daudzi kļuvuši tukli, nopīpējušies, nav derīgi armijai.

O. C.: Armijā brīvprātīgi stājas zināma ļaužu grupa. Amerikā ir līdzīga problēma.

P. R.: Dienests armijā ir vienīgā iespēja izsisties uz augšu, krievvalodīgie var iekļauties latviešu sabiedrībā un kļūt pat par valsts patriotiem. No igauņiem mēs dzirdējam daudz pārmetumu par Latvijas armiju. Taču negatīvie spriedumi bija radušies viņu pašu iekšējo diskusiju rezultātā: vai turpināt teritorijas aizsardzību, izmantojot Zemessardzi, vai pāriet uz profesionālo armiju. Cik zināms, arī viņi būs spiesti pāriet uz profesionālo armiju, jo ar budžetu, kas gan ir lielāks nekā Latvijas armijai, tomēr nepietiek.

Par ko priecāsimies?

L. K.: *Mums jau ir arī par ko priecāties – starptautiski atzīts valdības vadītājs, pats labākais finanču ministrs...*

K. S.: Vēlēsim Valdim Dombrovskim spēku! Manā ieskatā viņš ir stipri noguris. Pēdējos mēnešos nav reaģējis ne uz ko. Rodas aizdomas, ka viņš koncentrējas uz nākamo darbu, kad Latvijā būs visu pabeidzis.

L. K.: *Novēlēsim arī žurnālam *IR* labu pastāvēšanu!*

K. S.: To pašu arī *Laikam* un *Brīvajai Latvijai!*

SVARĪGA INFORMĀCIJA

Š. g. 1. jūnijā notiks Latvijas pašvaldību vēlēšanas. Redakcija jautāja Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) priekšsēdim **Arnim Cimdamam** par ārzemēs dzīvojošo Latvijas pavalstnieku iespējām un lomu, piedaloties šajās vēlēšanās.

Arnis Cimdam: Pašvaldību vēlēšanās ir tiesības piedalīties ir tiem rīcībspējīgiem 18 ga-

dus sasniegušiem Latvijas pavalstniekiem, kuŗu pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā no Latvijas pašvaldību teritorijām. Tātad, ja kādam pastāvīgā dzīvesvieta ir ārzemēs, - tas, atbilstoši vietējiem likumiem, tur arī īsteno savu dalību pašvaldības pārvaldīšanā, piedaloties vēlēšanās.

Izņēmums – ja pastāvīgā dzīvesvieta ir ārzemēs, bet likumā noteiktā kārtībā personai uz tās vārda ir reģistrēts nekustamais īpašums Latvijā (jābūt ie-

rakstam Zemesgrāmatā), par vēlmi piedalīties pašvaldību vēlēšanās ir jāpaziņo vēlēšanu reģistrācijā ne vēlāk kā 7. maijā.

Balsošana tiek organizēta tikai Latvijā un tikai tieši, t. i. vēlēšanu dienā vai kādā no trim iepriekšējās nobalsošanas dienām, ierodoties vēlēšanu iecirknī un nobalsojot. No ārvalstīm un ārvalstīs nobalsot nebūs iespējams.

Vairāk informācijas CVK mājaslapā www.cvk.lv

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

FEBRUĀRIS

23. februāris - 24. februāris – Nedēļas nogales skolotāju kursi Bredfordā, Lielbritānijā. Rīko LNPL. Vairāk www.lnpl.org.uk

26. februāris - 3. marts – LELBAs Draudžu dienas Floridā. Vairāk www.lelba.org

MARTS

15. marts - 17. marts – ASV skolotāju konference Gaņzerā, Mičiganā. Rīko ALA. Vairāk www.alausa.org

16. marts – Balvas pasniegšana veiksmīgākajam latviešu uzņēmējam Lielbritānijā. Northampton, Lielbritānija. Rīko Anglo-Baltic News

21. marts - 26. marts – Piektais Starptautiskais R. Blaumaņa festivāls Valmieras teātrī

23. marts – Izrāde „Sprīdītis” Bredfordā, Lielbritānijā. Rīko „Latvijas koncerti”

24. marts – Izrāde „Sprīdītis” Londonā, Lielbritānijā. Rīko „Latvijas koncerti”

25. marts – Deportāciju atceres dienai veltīts koncerts Omskas latviešiem Omskā, Krievijā. Rīko „Latvijas koncerti”

APRĪLIS

13. aprīlis - 14. aprīlis – Ziemeļamerikas latviešu XIV Ērģeļu dienas Filadelfijā latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudzes baznīcā Newtown Square, PA. Vairāk www.latvianluthchurchphila.org

13. aprīlis – Izrāde „Sprīdītis” Dublinā, Īrijā. Rīko „Latvijas koncerti”

14. aprīlis – Izrāde „Sprīdītis” Limerikā, Īrijā. Rīko „Latvijas koncerti”

19. aprīli – Izrāde „Pasakas par ziediem” Stokholmā, Zviedrijā. Rīko „Latvijas koncerti”

20. aprīli – Izrāde „Pasakas par ziediem” Gēteborgā, Zviedrijā. Rīko „Latvijas koncerti”

21. aprīli – Izrāde „Pasakas par ziediem” Oslo, Norvēģijā. Rīko „Latvijas koncerti”

MAIJS

2. maijā – ASV latviešu organizāciju pieredzes apmaiņas seminārs. Vairāk www.alausa.org

3. maijs - 5. maijs – Amerikas latviešu apvienības (ALA) 62. kongress Sietlas priekšpilsētā Tukwillā. Vairāk www.alausa.org/lv/citi/alas-62-kongress-sietla-vasingtona/

4. maijs - 5. maijs – Latviešu kultūras dienas Īrijā. Rīko Latviešu nacionālā padome Īrijā. irijaslnp@gmail.com

JŪNIJS

1. jūnijs – Latvijas pašvaldību vēlēšanas. Vairāk www.cvk.lv

4. jūnijs - 15. jūnijs – Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv

21. jūnijs - 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv

21. jūnijs - 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv

27. jūnijs - 11. jūlijs – „Hello, Latvia! / Sveika, dzimtene!” – divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dziesmu un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.

27. jūnijs - 11. jūlijs – „Heritage Latvia” - angļu valodas ceļojums jauniešiem. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dziesmu un Deju svētkus. Programma līdzinās „Sveika, Latvija!” ceļojumam, tikai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausa.org **Pieteikšanās termiņš abiem ceļojumiem ir līdz 2013. gada 28. februārim.** - Pieteikšanās veidlapas ir pieejamas ALAs mājas lapā www.alausa.org.

JŪLIJS

30. jūnijs - 7. jūlijs – XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā:

1. jūlijs – Konferenču „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai II”. Vairāk www.km.gov.lv

2. jūlijs - 4. jūlijs – Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk www.ieguldilatvija.lv

7. jūlijs - 14. jūlijs – 3x3 nometne Neretā, Latvijā

21. jūlijs - 28. jūlijs – 3x3 nometne Alsungā, Latvijā

21. jūlijs - 28. jūlijs – 3x3 nometne Anglijā

Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

AUGUSTS

3. augusts - 4. augusts – Siguldas Operas svētki

11. augusts - 18. augusts – Nedēļas nogales skolu skolotāju kursi Īrijā. Rīko LNPL, ILNP

11. augusts - 18. augusts – 3x3 nometne Īrijā

11. augusts - 18. augusts – 3x3 nometne Gaņzerā, ASV.

18. augusts - 25. augusts – 3x3 nometne Katskiļos. Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

Veidosim šo kalendāru kopā!

Ja vēlaties, lai par jūsu rīkoto notikumu uzzinātu avižu *Laiks* un *Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju: redakcija@laiks.us, redakcija@brivalatvija.lv, fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

NOVADU ZIŅAS

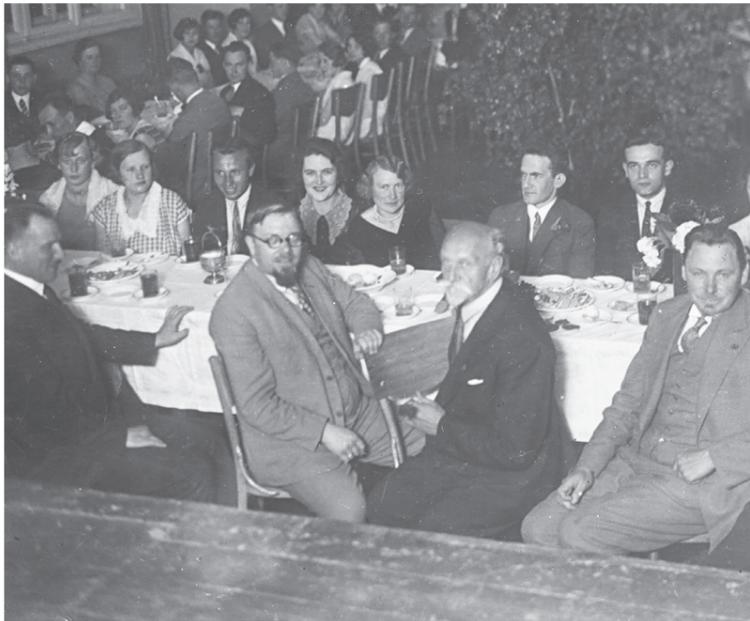
Uzvārds „Dziļleja” joprojām dzīvo

Kārļa Dziļlejas fonda studentu zinātnisko pētījumu konkursa atbalstītāja, rakstnieka un literātūrzinātnieka meita Ilze Ziverte atsūtīja apsveikumu: „Novēlu jauniešiem, topošajiem zinātniekiem visus savus darbus un domas veltīt Latvijai, godāt un sargāt latviešu valodu. Latvijas nākotne ir jaunās paaudzes rokās. Veidojiet to daiļu un latvisku!”

Žūrijā (sešu ekspertu sastāvā) visaugstāko godalgu (un naudas balvu) piešķirām Latvijas Universitātes maģistrei Līvijai Baumanai par darbu „Rokoko un aistētisma poētiskās zīmes Elzas Kezberes pirmšķa dzeja” (zinātniskais vadītājs asociētais profesors Viesturs Vecgrāvis). Ļoti patīkama bija ziņa, ka *Jaunās Gaitas* visjaunākajā (271.) laidienā ievietota balvas laureātes recenzija par Kezberes darbu izdevuma „Dzeja un dzīve” 3. sējumu. Šai numurā publicējusies arī iepriekšējā konkursa uzvarniece Una Alksne (par Fricā Bārdas liriku).

Bakalauru grupā godalgu saņēma Rolands Eliņš (arī LU) par pētījumu „Nenovērtētais Apsīšu Jēkabs: H. K. Andersena pasaku tulkojums” (zin. vad. prof. Māra Grudule). Tika atbalstīts Latvijas Kultūras akadēmijas studentes Annas Peršteinas darbs „Aptuvenā poētika Jura Boiko un Hardija Lediņa romānā „ZUN”” (zin. vad. asoc. prof. Raimonds Briedis).

Vienprātīgs bija žūrijas lēmums par vislabāko kursa darbu – LU 2. kursa studenta Arņa Koroševska „Reālisma un naturalisma transformācijām An-

Raiņa ģimnazijas 1. izlaidums. Vidū: Dziļleja un Rainis

dreja Upīša romānos ”Sieviete un „Ziemeļa vējš”” (zin. vad. prof. Ieva Kalniņa). Atzinību ieguva LU 2. kursa studente Dārta Dzenīte („Rūdolfis Blaumanis vācbaltiešu kultūras kontekstā 1887. gadā”, zin. vad. V. Vecgrāvis).

Balvu pasniegšana viesmīlīgajā Jāņa Akuratera mūzejā, kas atrodas netālu no Kārļa Dziļlejas dzīvesvietas Rīgā, izvērtās par latviešu literatūras vēstures un teorijas mūsdienas atspulgu. Visiem pieciem apbalvotajiem pasniegta Kārļa Dziļlejas darbu izlase „Es atceros Talsu novadu” (2012).

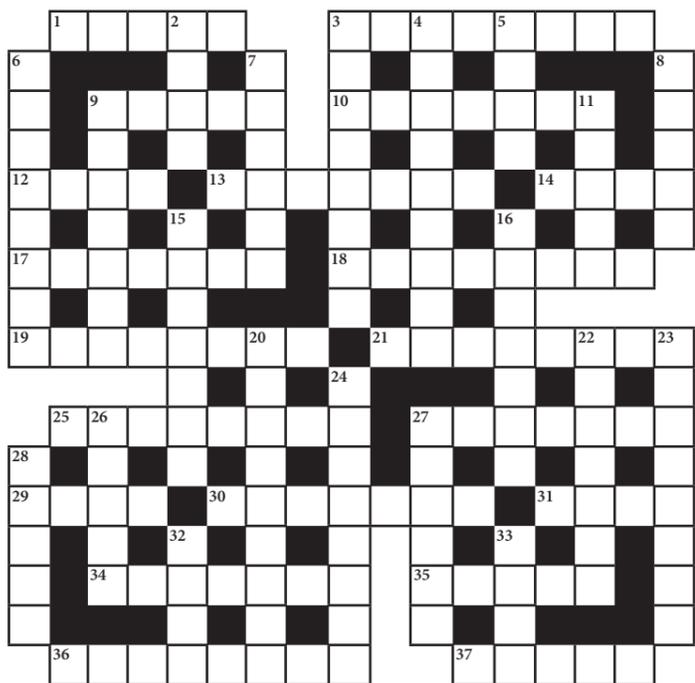
P.S. Tas ir labi, ka V. Lasmane nodevusi publicēšanai plašu rakstu „Kārlis Dziļleja un Talsu novads” (*Brīvā Latvija*, 2012. ga-

da 27. numurā), tikai patiesības labad atspēkojami daži pārmetumi krājuma sastādītājiem. Grāmatā neesot fragmenta no manuskripta „Anno 1934”. Ir taču: skat. 109. lappusi! Pārāk maz esot paņemti dzejoļi no „Kursas dziesmām”, „kas saistīti ar Talsiem”. Bet nedz Ventpils, nedz Stikli, nedz Liepāja nav šajā novadā. Izlasei bija plānots apjoms, tāpēc daudz kam novadniekam gluži vienkārši nebija vietas. Dīvus Dziļlejas rakstus recenzente nosaukusi par sīkumiem, kas „mūsdienas vidējam lasītājam” (V. Lasmanes kundzes izdomāts vārdu salikums) neesot interesanti. Gaušes, protams, var būt dažādas.

Ilgonis Bērsons

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Paraugi, pirmtēli. 5. Virieša vārds (nov.). 6. Pētīt, vērtēt. 7. Atsaucīgi, pieklājīgi. 8. Peļķes. 9. Baleta/operas satura izklāsti. 11. Aukla (*ģerm.*). 15. Dārza puķe. 16. Pārģērbšanās un maskošāns latviešu folklorā. 20. Ezers Rīgas apkārtnē. 22. Klejojumi ar daudziem piedzīvojumiem. 23. Acu pievēršanās (kam). 24. Raudulīgs. 26. Lejāk. 27. Sasaistīt. 28. Jūrmalas pilsētas daļa. 32. Atlīdzība par darbu. 33. Musulmaņu svētā pilsēta.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 6) atrisinājums

Limēniski. 4. Batiskafs. 7. Teika. 8. Arkas. 9. Sibēliuss. 10. Gavote. 11. Aka. 13. Asorti. 18. Drakons. 21. Batuti. 23. Pagoda. 24. Doks. 25. Seda. 26. Fiasco. 28. Sarene. 29. Krevete. 34. Kurmis. 35. Asi. 37. Kamene. 38. Karaganda. 39. Svīta. 40. Kains. 41. Semantika.

Stateniski. 1. Sirēna. 2. Akcija. 3. Termas. 4. Basets. 5. Sasist. 6. Garūta. 12. Koks. 14. Krekers. 15. Insekti. 16. Tacis. 17. Kurss. 19. Agora. 20. Odins. 22. Ido. 23. Pas. 27. Āvas. 30. Rucava. 31. Liekas. 32. Salaka. 33. Undīne. 35. Alatas. 36. Imanta.

Limēniski. 1. Medicīnas darbinieks. 3. Salapot. 9. Paliktnis dzelzs kalšanai. 10. Dābols. 12. Prasībām atbilstošs. 13. Izbraukāt, apbraukāt. 14. Iecere; uzskats; ieskats. 17. Debesspuse. 18. Uzlīmes uz precēm. 19. Patiesība. 21. Vircots, ass. 25. Literārs sacerējums. 27. Satiksmes līdzekļu

pieturas vieta. 29. Lielas bezvīņu saldūdens zivis. 30. Iegāzties. 31. Nepatiesība, aplamības. 34. Pavāji; tievi. 35. Pagasts Jelgavas novadā. 36. Ar roku rakstīts paša uzvārds, vārds. 37. Cietais kurināmais.

Stateniski. 2. Nonākt (kur). 3. Sūreņu dzimtas lakstaugi. 4.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili līdz 2018. gadam nolemts uzcelt Brīvības pieminekli „Latvijai 1918. - 2018.”, veltījumu Latvijas valsts 100 gadu jubilejai. Martā plānots sākt ziedojumu vākšanu. Daugavpils Latviešu biedrībai ideja par „Latvijas pieminekli” radusies jau 1939. gadā, bet nodoma īstenojumu pārtrauca okupācija. Atbalstu pieminekļa celtniecībai rakstiski apstiprinājušas arī 10 pilsētas mazākumtautību desmit kultūras biedrības.

Zvārdes baznīcā rit neparasti aizlūgumi saglabāt iekopto tēvu zemi, lai tā netiktu atņemta. Zvārdē okupācijas laikā bija PSRS aviācijas mērķpoligons 26 000 hektaru platībā. Aktīvā bombardēšanas zona bija 10 000 ha, kur pērn konstatēti sprādzienbīstami priekšmeti. Tāpēc aizsardzības ministrs A. Pabriks un valdība rosina atpirt aptuveni 150 īpašniekiem pēc okupācijas atgūto zemi. Deviņsimt iedzīvotāji parakstījuši protesta vēstuli Ministru prezidentam, Aizsardzības un Zemkopības ministrijai, kā arī Saldus novada domei.

Madonā 24. februārī modernizētajā slēpošanas un biatlona sporta bazē „Smeceres sils” norisināsies tautas slēpojums „Madona”, kas būs arī *SportLat Balva 2013* 3. posms. Sacensības notiks 19 km meistarības, 12 km veselības un 2,5 km jauniešu distancē, kā arī būs bērnu slēpojums 300 – 500 metri.

Siguldā autoosta uzsāks darbu jaunās telpās - dzelzceļa stacijas ēkā, kas pēc pagājušajā gadā veiktās rekonstrukcijas kļuvusi par galveno sabiedriskā transporta centru Siguldā. Tur atrodas arī Siguldas Tūrisma informācijas centrs un Pašvaldības policijas iecirknis.

Rītes pagastā 100 gadu jubileju nosvinēja Anna Galvanovska, kas nākusi no kuplas deviņu bērnu ģimenes. Gandrīz tikpat ilgu mūžu nodzīvojusi arī viņas māte. Jubilāres māsai patlaban ir 94, brālim 95 gadi. Goda vietā izlikts foto - Amerikā dzīvojošā jubilāres mātes brāļa ģimene, no kuņas arī saņemti sirsnīgi apsveikumi 100. dzimšanas dienā.

Aglonas novadā 16. februārī atklāj Latgales zemledus maksķērēšanas sacensības, kuŗu mērķis ir popularizēt zilo ezeru zemi kā veselīga un aktīva sporta veida vietu. Noskaidros labākos zemledus maksķērniekus komandu un individuālajā vērtējumā.

Liepājas ostā pērn pārkrauts 7,431 miljons tonnu kravu - par 53% vairāk nekā 2011. gadā. Apkalpoti 1836 kuģi (par 39% vairāk), ar prāmi pārvadāto autotransporta jeb ro-ro kravu apjomi bijuši 29 746 vienības (60%) un 4120 konteineri TEU (39%), bet iebraukuši un izbraukuši 33 242 pasažieri (79%). Izaugsme vērojama arī šogad.

Gulbenes novadā viesojās tūrisma jomas pārstāvji no Lietuvas un Polijas. Vizītes galvenais mērķis bija sadarbības attīstība tūrismā tuvākajā nākotnē.

Tirzas pagasta Biedrības namā pulcējās dažādu paaudžu ļaudis, lai piedalītos otrajā pagasta iedzīvotāju forumā. Tā organizēšanai ierosinātāji bija arī pagasta jaunieši. Forumā apbalvoja vietējos fotomāksliniekus, kuŗi iemūžinājuši Tirzas pagastu.

Kokneses novada dome nolēmusi samaksāt pusdienas novada vispārīzglītojošo skolu 3. un 4. klases audzēkņiem. Valsts nodrošina bezmaksas maltīti divu pirmo klašu skolēniem, bet nu bez maksas pusdienas visi Kokneses novada izglītības iestāžu sākumskolas bērni.

Skrundas profesionālajā skolā pirmo gadu darbojas Jauno zeļļu skola. Tajā var apgūt zināšanas par dažādiem arodiem, piemēram, pavāra, elektriķa, galdnieka, automehāniķa, konditora vai celtniecības apdares darbu meistara arodu.

Vidzemes partija pašvaldību vēlēšanās centīsies iegūt vismaz četrus pašvaldību - Valkas, Alūksnes, Rūjienas un Aizkraukles - vadītāju krēslus. Tādu informāciju sniedza Vidzemes partijas valdes loceklis, Valkas novada pašvaldības vadītāja amata kandidāts Vents Armands Krauklis. Tāpat kā līdz šim, arī pēc pašvaldību vēlēšanām (1. jūnijā) pašvaldības vadītāja amatā plāno palikt Alūksnes novada priekšsēdis Aivars Fomins, Rūjienas novada pašvaldības priekšsēdis Guntis Gladkins un Aizkraukles novada domes priekšsēdis Leons Līdums.

Alūksnes pilsētas tautas namā jau astoto reizi notiks sadancis “Zvaigžņu parāde Marienburgā.” Piedalīsies dažāda vecuma un spožuma zvaigznes, kuņas gan dejos, gan dziedās.

“Gada balvas medicīnā 2012” pasniegšanas ceremonijā par “Gada māsu” atzīta Kuldīgas slimnīcas bērnu nodaļas vecākā māsa Līga Vera.

Lai Kocēnu novadā novērstu stichisku un nekontrolētu pārvietošanos pa aizsalušām ūdenstilpēm, novada dome pieņēmusi lēmumu no 7. februāra līdz 31. martam aizliegt jebkādu pārvietošanos ar transportlīdzekļiem pa pašvaldībai piederošām ūdenstilpēm.

Lizuma pagastā dega dzīvojamā māja, kuŗā 1858. gada 8. decembrī dzimis rakstnieks Apsīšu Jēkabs. Tā bija viena no vecākajām Lizuma ēkām. Ugunsgrēka iespējamais cēloņus skaidro Valsts policija.

Ventpils pilsētā vidējā vecuma pensija 2012. gadā sasniegusi 226 latus, ieņemot 1. vietu starp Latvijas pilsētām, liecina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati. Ventpilī vecuma pensiju saņem 9430 personas.

Jauno gadu uzņēmums “Ventbunkers” iesāka ar lietiskiem pārkrašanas apjomiem. Janvārī pārkrautas vairāk nekā 377 000 tonnas naftas produktu, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada janvāri ir par 39% vairāk.

Īsziņas sagatavojušas Valija Berkina un Māra Linde

Ž. R. Mūsiņš
(Nobeigums no Nr. 6)

Draudzīgais aicinājums un latviešu valoda

Auseklis (istā vārdā Krogzemju Mikus) arī piedalījās tautas dziesmu un teiku vākšanā. Viņa ieskatā vienai, ko dara tauta, tā visur iet ar dziesmu: dzied ganiņš agrā rita rasā, dzied arājs tirumā, dzied meitas, ejot savu soli mājās un druvā. Auseklis piedalījās Dziedāšanas svētkos Rīgā un citur un ir sarakstījis tekstu "Beverinas dziedonim" un "Bezdelīgām aizejot". Par latviešu tautasdziesmām Auseklis sacījis, ka nav atradis nevienu, kurai būtu tikai "čaumala bez kodola". Pēc paša izteikuma viņš isā laikā esot savācis vairāk dziesmu, nekā Zālamānam jebkad ir bijis. Auseklis ir arī savs spriedums par dažiem izglītotiem tautiešiem: "Ir arī tautieši, kas, kādu graudiņu izsējuši, jau tūdaļ grib ražu plaut".

Brāli Kaudzītes. Reinis dzimis 1839. gadā, Matīss 1848. gadā. Reinim, agri zaudējot māti, nebija izdevība skoloties, jo bija jā-rūpējās par dienišķo apgādību. Jau sešu gadu vecumā viņš ar tēva palīdzību iemācījās lasīt un rakstīt. Izlasījis Bībeli, viņš no galvas pratis ap 600 Bībeles pantu – vairāk, nekā mācītājs. Lielākās grūtības bijušas ar lasāmvielu, jo bija maz latviešu izdevumu. Turpmāko izglītību Reinis ieguva pašmācības ceļā, daudz lasot. Zaudējis izdevību skoloties, Reinis darīja visu, lai dotu iespēju izglītoties jaunākajam brālim Matīsam.

1867. gadā Vecpiebalgas latvieši nolēma, ka bērniem ir vajadzīga skola, un par skolmeistaru izvēlās Kaudzītes Matīsu ar palīgu Reini bērnu audzināšanai un mazāko skološanai. Skolu notur Kalna Kaibēnos, ko Reinis jau bija ieguvis savā īpašumā. Kalna Kaibēnu saimniecības darbos palīdzēja arī skolnieki, skaldot malku un palīdzot arī dārzā. Sevišķi lielā sajūsmā skolnieki bija par Reiņa ģeografijas stundām, kad, izsaucis skolnieku pie kartes, viņš lika tam atrast isāko ceļu starp divām pilsētām, tad aprakstīt pilsētas un apgabalus ap tām, ko var redzēt ceļojot.

Reinis tajā laikā jau bija sastādījis un nodrukājis grāmatu "Ģeografija tautas skolām", kas bija skolās ļoti populāra un vēl pēdējo reizi izdota 1912. gadā. Abi brāļi daudz strādāja ar mācību grāmatām "Skolas draugs" un "Sēta un skola". Kalna Kaibēnos viņi nostrādāja 14 gadus, līdz krievu revidenti izteica nepmierinātību par Reiņa krievu valodas nepilnīgu prasmi, un Reinis no skolotāja darba aizgāja. Viņš jau bija sācis sūtīt daudz rakstu tā laika izdevumiem *Baltijas Vēstnesis* un *Bals* ar pseudonīmu R. Vidzemnieks. Raksti par dzīves aktuālitātēm savilņoja tālaika vācu sabiedrību, sevišķi raksts par ziedojumu vākšanu trūcīgajiem Afrikā un Pievolgas vācu kolonistiem, lai gan pašu zemē bija daudz nabadzīgu bērnu un nespējīgu vecu cilvēku, kas dzīvo lielā trūkumā un kam palīdzība būtu vajadzīga vairāk nekā nezināmiem ļaudīm Afrikā un ka latvieši nav saņēmuši neko vairāk kā tikai "svēto ūdens lāsi uz galvas baznīcā". Bija paustas

arī šaubas, vai ziedojumi līdz minētām vietām nonāk, vai tikai tie nepaliek šepat vācu iestāžu kabatās, lai dzītu politiku pret latviešiem. Iesaistoties polemikā, vācu mācītājs Valters saka: „Ja latvieši gribot izglītoties, tie varot naudu saubagot.” Valkas prāvests izteicies, ka latviešiem skolu jau tāpat esot par daudz, tie vairs negribot strādāt un iznākot tikai pusemācīti vazaņķi. Reinis šiem nedraugiem atbildēja: „**Ne viens arājs ne ar tīrumu nezāļu dēļ, bet labai sēklai; tomēr nav neviena tīruma, kur nebūtu kāda nezāle.**”

Brāļi Kaudzītes daudz ceļoja pa Latviju un arī pa pasauli. Ceļojumos pa Latviju viņi apmeklēja daudzas slavenas vietas, piemēram, Zilo kalnu. Reinis par to nebija priecīgs, jo nevarēja saprast, kā cilvēki var būt tik nolaidīgi un tādā svētā vietā izmētāt pudeles un visādus grūžus. Mazliet labāk izskatījies, apmeklējot Milzu Kalnus, tur viss bijis tīrs un sakopts, tikai dažāda koka stumbrā viņš atradis dažādus iegriezumus. Apceļojot tā saukto Velna pagrabu Salacas krastos, Reinis prāto: „**Cik vienkārši tad arī šis velns dzīvo, neredz nevienas mēbeles, ne spoguļa, tikai smilšaina ala. Nezin kādēļ tad velnu visi nīst, viņš taču no pasaules neprasa nekā.**” Pašu velnu nekur apkārt arī vairs neredzot, neesot jau arī brīnums...

Apmeklējot daudzas zemes, brāļi Kaudzītes redzēja, ka arī citur ne jau visi brauc karietēs, tāpat ir nabadzīgi bērni basām kājām un slikti ģērbti. Vācijā Vitenburgas pili, kur Mārtiņš Luters sviedis velnam ar tintes pudeli, viņi nesaprot, kā var sviest ar tik dārgu mantu - tinti, kas Latvijā pieejama tikai vāciešiem un mācītājiem. Latvieši bija mēģinājuši tinti aizstāt ar sodrējiem ūdeni. Brīnums arī par vāciešiem - ēd sešas riktas ēdienreizēs, bet visās ir kartupeļi. Konstances baznīcā, kur tika notiesāts Jans Huss, un apceļojot vietu, kur viņš tika sadedzināts, mostas brāļu taisnības apziņa: "Tā izrēķinās ar patiesības lieciniekiem..." Apskatot Bēthovena pieminekli Bonnā, viņi redz, ka iepretī tam ir uzstādīts karuselis! Spriedums: „**Acimredzot nevienā zemē netrūkst ne jēdzību, ne arī ne jēdzību cienītāju...**”

Romā brāļi, būdami luterāņi, redz visas pāvesta bagātības, bet aiz ielas stūra ir daudz puspliku nabagu un kāds vēl slauc kazu. Tas nu gan neiederas Mūžīgajā Romā, bet varbūt kaza ir mūžīgāka nekā mēs?... Svētā Trīsvienība brāļiem šķiet tikai tāda liekuļošana un Tēvs, Dēls un Svētais Gars īstenībā ir pāvesta zizlis, zeltītā cepure un mantu krātuves atslēgas... Vinē viņi apskata Mocarta pieminekli. Bet neviens nezina, kurš nabagu kapos komponists aprakts... Brāļiem brīnums, ka neviens te nav dzirdējis par Vīnes šniceli, tikai mēs...

Reinis ceļojumu aprakstos ir ļoti redzīgs, ātri uzķer redzamās īpatnības un ir diezgan kritisks par acīm redzamām netaisnībām. Brāļi lielākoties ceļo kājām,

pirmkārt, plānā maciņa dēļ, un, otrkārt, nekur cilvēkam nav tik daudz brīvības un iespēju visu redzēt, kā kājām ejot. Tā kā viņi savās gaitās ir apceļojuši Igauniju, Krimu, Sevastopoli, Poliju, Vāciju, Austriju, Šveici, Itāliju, Franciju un Beļģiju, nav iespējams aprakstīt visus viņu svešās zemēs gūtos iespaidus. Ceļā redzētais abu brāļu kopīgi aprakstīts.

Savu lielāko un pazīstamāko grāmatu "Mērnīku laiki" brāļi uzrakstīja, strādājot par skolotājiem Kalna Kaibēnos. „Mērnīku laiki” ir īsti patiesīgs apraksts par tā laika dzīvi Vecpiebalgā, un tur parādītas dažādu cilvēku dzīves gaitas un arī traģēdijas. Šajā darbā nevar ne šķirt, ne dalīt katra brāļa devumu grāmatas tapšanā. Toreiz Vecpiebalgā bija sastopami gan Prātnieki un Pietuka Krustiņi, gan Ķenči, Pāvuli un Švauksti. Humors sasniedz augstu pakāpi Ķenča lūgšanā, kur viņš Dievam lūdz piešķirt viņam to labo pļavas gabaliņu un lai kaimiņam domas par to nebūtu! Labi aprakstīts goda mielasts ar visām tenkām, baumām un izdomām, kam vienkāršie ļautiņi arī notic. Ar sarkasmu aprakstīta Švauksa uzvešanās un izdarības - arī toreiz tādi šad un tad uzradušies

latviešu vidū.

Šī ir tikai sīka daļa no pieejamiem materiāliem par latviešu valodas attīstību. Ir vēl desmitiem tā laika un vēlāku laiku dzejnieku un rakstnieku, kuŗi pielikuši savu roku mūsu kultūras un valodas attīstībā. Lai gan latviešu valoda ir viena no vecākām pasaulē, tās attīstība tika kavēta, turot tautu 700 gadus vergu stāvoklī. Par to varam pateikties vācu baroniem. Nobeigumā ieklausīsimies O. Zandera dzejā:

*Es esmu šūpots šūpuli
Ar baltu bērza liksti,
Tu vari mani apsmaidīt,
Bet nievāt neuzdriksti.
Es varenāks par ķēniņu,
Kas sēž uz troņa sava,
Jo ko tam līdz viss viņa zelts
Un viņa spožā slava?
Es neticu, ka varenais,
Kuŗš kronēšanā svaidīts,
Bij karaļvalstī savā
Tik iecerēts un gaidīts.
Kā zemniekpuika Malienā
Zem zemām balķu sijām,
Starp vecmāmiņas pasakām
Un šķeterētām dzijām.
Tu velti, ķēniņ, žēlojies
Un savā tronī čiksti,
Jo laimīgs ir tik tas, kas gul
Tai šūpuli ar liksti...*

(Raksts sakopts pēc atmiņas un pieejamiem avotiem.)

Lasiet tīmeklī!
Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

SIA „MADONAS POLIGRAFISTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipografijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipografiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mikstajos vākos. Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese:

Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742
e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs:

Zemītāna 2b-110a, Rīga, LV-1012, Tālr. +371 67315026
e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija
reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.
Pārstāvēniecība Anglijā:
Dz. Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čekku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā – 500 kr.
Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafists

SPORTS SPORTS SPORTS

Latvijas hokejistiem ceļazīme uz Soču Olimpiskajām spēlēm

Latvijas hokeja valstsvienība olimpiskajās spēlēs debitēja tālajā 1936. gadā Vācijas ziemas sporta centrā Garmišpartenkirchenē. Treniņi notika uz Bābelītes ezera ledus... Olimpiskajā debijā nācās piedzīvot smagus zaudējumus - 0:11 pret Kanadu, 2:9 pret Poliju un 1:7 pret Austriju.

Kopš tā laika daudz ūdens aiztecējis. Šomēnes Latvijas hokeja izlase trijās spēlēs cīnījās par ceļazīmi uz 2014. gada Soču Olimpiskajām spēlēm. Pēc Latvijas neatkarī-

bas atgūšanas tas bija izdevies 2002., 2006. un 2010. gadā.

„Iesildīšanās” ar 6:2

Pirmajā spēlē Latvijas hokejisti ar rezultātu 6:2 (2:1, 1:0, 3:1) pārspēja Lielbritānijas valstsvienību. Latvijas izlasē ar vārtu guvumiem izcēlās Meija, Indrašis, Bārtulis, Kēniņš, Pujacs un Dārziņš. Savukārt Niživjivs savā atgriešanās spēlē izdarīja trīs rezultatīvas piespēles. Ozoliņš apliecināja, ka uzbrukumu veidošanā par viņu Latvijas hokejā patlaban labāka nav. Lielbritānijas izlasē labu sniegumu demonstrēja vārtsargs Stīvijs Lails, vairākkārt glābjot vienību bīstamās situācijās.

No 2:0 uz 2:2 un 3:2 ar lielu nervozēšanu

Latvija – Kazachstāna 3:2 (2:1, 0:1, 1:0). Pret Kazachstānas vienību Teds Nolans nolēma nemainīt vienības sastāvu, un spēles sākums izvērtās fantastisks. Pirmie vārti tika gūti jau... otrā minūtē. Ripa pēc Arvida Reķa metiena no zilās līnijas atlēca vārtu priekšā, kur pie tās pirmais bija Juris Štāls (1:0). Pagāja tikai 39 sekundes, un rezultāta tablo vēstīja jau par 2:0. Aiz pretinieku vārtiem enerģiski pacīnījās Roberts Jekimovs un Miķelis Rēdlichs, un epizode beidzās ar precīzu Rēdliča metienu no tuvas distances. Taču priecāties vēl bija pār-

agri. Kazachstānas hokejisti rezultātu izlīdzināja – 2:2.

Izšķirīgie notikumi risinājās trešās trešdaļas sākumā, kad savā zonā kļūdījās Dalmens, vārtus guva Lauris Dārziņš – 3:2. Jo tuvāk nāca pamatlaika beigas, jo izmisīgāki un nomācošāki kļuva Kazachstānas vienības uzbrukumi. Pretiniekiem bija divas lieliskas izdevības izglābt spēli, taču abas reizes Fortuna bija mūsu pusē. Līdz ar to Latvija nosargāja ārkārtīgi svarīgu uzvaru un spēra vēl vienu soli Soču olimpisko spēļu virzienā.

Franciēm himna, Latvijas izlasei – ceļazīme uz Sočiem

Latvija- Francija 2:3 (0:2, 1:0,

1:0, 0:1). Uzvara pret Kazachstānas hokejistiem bija tikai viens solis preti Sočiem, kaut arī ļoti svarīgs. Otrs solis, pats izšķirīgākais, bija jāspēj nākamajā sacensībā ar franciēm. Turnīra nolikumā bija rakstīts, ka, ja spēle pamatlaikā beidzas neizšķirti, tad vienība iegūst vienu punktu, kaut arī pēc tam zaudē. Tāpēc bija skaidrs, ka Latvijai pret Francijas hokejistiem jācinās ar pilnu jaudu uz uzvaru.

Pamatlaikā spēle beidzās neizšķirti 2:2, pagarinājumā franči uzvarēja ar 3:2. Iegūtais viens punkts Latvijas hokejistiem nodrošināja ceļazīmi uz Sočiem.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskās draudzes nākamie dievkalpojumi notiks 17. februārī, 17. martā un 21. aprīlī.

ANGLIJA

Sarīkojumi Anglijas vidienē un ziemeļos:

16. februārī Bradfordā

Sarīkojums “Nāciepazīties” plkst. 17.00-19.00. Maksa £10 un turpinājumā no plkst. 20.00 ballīte kopā ar Olgu Rajecku. Maksa £15. Sīkāku informāciju meklēt: draugos.lv/domubiedros, www.latviesiem.co.uk, ABN/pasakumi vai pa tālr.07985709913

23. martā Bradfordā

Izrāde “Sprīdītis” bērniem pēcpusdienā. Sīkāka informācija pie Gitas pa tālr.: 07768268524 vai Maris 07710743982.

Papildu informācija, zvanot pa tālr. 07985709913 Vineta vai 07710743982 Māris draugos.lv/domubiedros, www.latviesiem.co.uk, ABN/pasakumi

„Straumēnu” Daugavas Vanagu fonda biedru pilnsapulce pirmdien, 18. februārī, plkst. 13 lielās mājas viesistabā. Lūdzam visus ierasties. Gaidīsim arī tos biedrus, kas novēlosies ne vairāk kā pusstundu. Kafija.

Video pēcpusdiena kluba telpās DVF namā (72 Queensborough Ter., London W2 3SH) 19. februārī plkst. 13.30. Tiksimies kārtējā video izradē un noskatisimies filmu par Kārli Skalbi, Okupācijas muzeja nākotni plūs vēl citus pielikumus. Visi laipni aicināti. Ieeja par ziedojumiem.

Londonas Latviešu koris jūs aicina uz koŗa draudzības vakaru sestdien, 23. februārī, plkst. 19 DVF Londonas namā (72 Queensborough Terrace, London W2 3SH). Neformāla koŗa programma, daļībnieku individuāli priekšnesumi, sadziedāšanās, uzkodas. Ieeja par ziedojumiem.

DVF īpašumā “Straumēni” kafejnīcā “Rīga” ceturtdien, 28. februārī, plkst. 16 Dz. Purmales apcere “Epizodes no Rūdolfā Blaumaņa dzīves”. Klausīties un baudīt krūzīti aicina “Straumēnu” vadnades.

Anglijas vanadžu salidojums notiks DVF namā Londonā – 72 Queensborough Ter. London W2 3SH 20. aprīlī, reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11. Uz kopējo maltīti jāpiesakās līdz 1. aprīlim, zvanot 020 8679 0442 vai sūtīt e-pastu: maritagrants@hotmail.com

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci 24. februārī. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana plkst. 11 DVF nama klubā telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde

DIEVKALPOJUMI ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, 17. februārī, plkst. 10.30 dievkalpojums ar dievgaldu Ciešanu laikā. Svētdien, 10. martā, plkst. 10.30 Ciešanu laika dievkalpojums. Svētdien, 31. martā, plkst. 10.30 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu un iesvētībām..

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, 17. februārī, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu Ciešanu laikā. Svētdien, 31. martā, plkst. 14 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

Halifaksā, 8 Lord Str., HX1 5AE, DVF namā, pirmdien, 1. aprīlī, plkst. 11 Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, 24. martā, plkst. 13.30 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu un kristībām.

Voringtonā WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, 24. martā, plkst. 20 Pūpolsvētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

„Mūsmājās”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, svētdien, 24. februārī, plkst. 15 Ciešanu laika dievkalpojums.

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, 24. februārī, plkst. 14 Ciešanu laika dievkalpojums.

Rovfantā Rovfantas dievnāmā, RH10 4NG, svētdien, 17. februārī, plkst. 11.30 Ciešanu laika dievkalpojums ar dievgaldu.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Frankfurtē, Emmaus draudzes baznīcā, Alt Eschersheim 22, 60433 Frankfurt, svētdien, 17. martā plkst. 13 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes pēcpusdiena pie tējas galda blakus esošā draudzes namā. Atrodas Frankfurtes ziemeļos, tieši iepretim S-Bahn stacijai Frankfurt/Eschersheim un tuvu U1, 2, 3 un 8 pieturai Weisser Stein.

Izrburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, 23. martā plkst. 13.30 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafija draudzes telpās, un paralēli tam bērnu nodarbības.

Memmingenā, Kristus baznīcā, Albert Schweizer Str. 19, svētdien, 24. martā, plkst. 11.15 būs Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.

Eslingenā, Dienvīdus baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, piektdien, 29. martā, plkst. 15 būs Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludvika baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, svētdien, 10. martā, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums. Kalpos mācītāja Dr. Ilze Kezberē. Pēc dievkalpojuma azaidis ar groziņiem draudzes telpās.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, 24. februārī plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59., 17. februārī plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

ZVIEDRIJA

Gēteborgas latviešu Pensionāru biedrības tikšanās notiks “Folkpartiet” telpās! NEDRE KVARNBERGSGATAN 7 (atrodas “Vāstra

Nordstan”), Gēteborgā:

23. februārī plkst. 13

23. martā plkst. 13

27. aprīlī plkst. 13

25. maijā plkst. 13

Jauni biedri laipni gaidīti! Valde

DIEVKALPOJUMI

9. un 10. martā Gēteborgā, Zviedrijas ev. lut. **Draudžu SINODE** 9. martā 12:00 – 13:30 DIEVKALPOJUMS, atbild Baznīcas pārvaldes mācītāji.

Gēteborgas Latviešu draudzes Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu 29. martā plkst. 14 Hāgas baznīcā. Prāveste Ieva Graufelde. Pie ērģelēm Peter Wāgsjō. Pēc dievkalpojuma draudzes kafija Hāgas draudzes telpās. Viesi, arī bērni, jaunieši, citi latviski runājošie, laipni lūgti un gaidīti. Ielūdz Gēteborgas ev. lut. draudzes namā. “Mierā un pašāvivā jūs atrastu spēku.” Jes 30:15

GLEZNU IZSTĀDE STOKHOLMĀ

Sakarā ar ievērojamā mākslinieka Ģederta Eliasa 125 gadu jubileju, kas 2012. gada rudenī tika atzīmēta ar izstādēm gan Rīgā, Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā un citur, gan Ģederta Eliasa Vēstures un mākslas muzejā Jelgavā, kā arī pašreiz Malmezonā, Francijā, vēlamies viņu pieminēt arī Stokholmā.

Sadarbībā ar Jelgavas muzeju un Latvijas vēstniecību Stokholmā ir paredzēta neliela nedēļas nogales izstāde vēstniecības telpās, Odengatan 5.

Izstāde būs apskatāma 2., 3. un 4. martā, no plkst. 10.00 līdz 16.00.

Visi laipni aicināti!
Zviedrijas Latviešu apvienība

MATĪSS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346